

वीर सेवा मन्दिर
दिल्ली

क्रम संख्या _____

काल नं० _____

खण्ड _____

૫૫. શ્રી આનંદધનજીના જીવનચરિત્રની રૂપરેખા.

શ્રીમદ્ આનંદધન મહારાજનું જીવનચરિત્ર
જે લખેલું ઉપલબ્ધ થતું નથી. જીવનચરિત્ર
તમના સંબંધી ચાલતી કિંવદન્તિઓ અને તેમના
વેલાં સ્તવનો અને પદોમાં નીકળેલા હૃદયના ઉલ-
સાઓથી આલેખી શકાય.

શ્રીમદ્ની જન્મભૂમિ ક્યાં અને કયે હતી અને તે
જન્મ આ હતા તેનો નિર્ણય થઈ શકતો નથી.
અને વૈરાગ્યયોગે કાષ્ઠ શ્વેતામ્બર મુનિ-
તેજી દ્યુવતની દીક્ષા અંગીકાર કરી હતી. અઢા-
લા પૂર્વભાગમાં તેમનું પૂજ્ય શરીર આ
વિદ્યમાન હતું. તેઓ શ્રીમદ્ યશોવિજયજી

શ્રીમદે શ્રીનમિનાથ પ્રભુના સ્તવનમાં કહ્યું છે કે:-
ચૂર્ણિ, ભાષ્ય, સૂત્ર, નિર્યુક્તિ, વૃત્તિ પરંપર અનુભવ રે;
આ પંચાંગીનું નામ આપવાથી ખાત્રી થાય છે
તેઓ શ્વેતામ્બર સંપ્રદાયમાં દીક્ષિત હતા.

ઉપાધ્યાયના સમયમાં વિદ્યમાન હતા. શ્રીયશોવિજય
ઉપાધ્યાયના દેહોત્સર્ગ પશ્ચાત્ તેઓશ્રી જીવ્યા હશે
કે કેમ ? તત્સંબંધી કોઈ આધાર મળી આવતો નથી.

તેઓશ્રીએ દીક્ષા લીધી હતી ત્યારે તેમનું નામ
લાલાનન્દજી હતું. તેમનું ચિત્ત વૈરાગ્ય અને અધ્યા-
ત્મજ્ઞાનમાં રંગાયેલું હતું. તેઓશ્રી સ્વભાવે શાન્ત અને
નિઃસ્પૃહ હતા. મધ્યસ્થદષ્ટિથી સત્યનો આદર કરવામાં
સદાકાળ તત્પર રહેતા હતા. તેમણે જૈન શાસ્ત્રો સારી
રીતે વાંચ્યા હતા. ગચ્છ-ભેદની તકરારોથી તેઓ દૂર
રહીને અધ્યાત્મજ્ઞાનવડે પોતાના આત્માની શુદ્ધિ કરવા
પ્રયત્ન કરતા હતા. પદોમાં વિરહી સ્ત્રીની વર્ણવેલ
દશાને તેમણે અધ્યાત્મમાં ઊતારી છે, તે ઉપરથી સમ-
જાય છે કે તેઓશ્રીએ અલંકારશાસ્ત્રનો અભ્યાસ ક-
દક્ષતા મેળવી હશે.

પૂર્વભવના સંસ્કારયોગે તેમનું અધ્યાત્મજ્ઞાન
તરફ મન ગયું અને અધ્યાત્મ શાસ્ત્રોમાં તેમનો આત્મા
હ્યો એટલે તેમને અધ્યાત્મ શાસ્ત્રોદ્ધાર આનંદરસ
ભેવામાં વિશેષ રુચિ પ્રગટવા લાગી હતી.

રાગ-દ્વેષ જ સંસારના મૂળ કારણ છે. સાધુ થયા
બાદ આત્માના ગુણોની સાધના કરવાની છે એવી શ્રીમ-

હતા હૃદયમાં વૈરાગ્યભાવના વહેવા લાગી. રાગ-દ્વેષના સંયોગોથી વિમુક્ત સાધુઓ અપ્રમતદશાને વરી અધ્યાત્મરસમાં ઝીલી શકે છે. એવા વિચારોએ તેમના હૃદયમાં પોતાનું બળ અજમાવ્યું હતું.

જેમ જેમ તે વખતના સાધુઓમાં શિથિલાચાર દેખાવા લાગ્યો તેમ તેમ તેમને નિન્દાને બદલે વૈરાગ્ય અને કરુણાભાવ વધવા લાગ્યો. દરરોજ હૃદયમાં નિઃસંગતાના વિચારોનો જોસજોર પ્રવાહ વહેવા લાગ્યો, તેથી કલેશ-દુઃખ આપનાર મોહનો પરાજય કરવાને અત્યંત તીવ્ર ઉપયોગ ધારણ કરવા લાગ્યા હતા.

જેમ જેમ અધ્યાત્મજ્ઞાન હૃદયમાં પરિણમવા લાગ્યું તેમ તેમ હૃદયમાંથી આધ્યાત્મિક વ્યતો નીકળવા લાગ્યાં. જેમ જેમ જ્ઞાનદશા વધતી ગઈ તેમ તેમ તે ગૃહસ્થની સ્પૃહાથી દૂર રહેવા લાગ્યા; અને તે ધણો કાળ પવર્તો, સ્મશાન વગેરે સ્થાનોમાં કાપોત્સર્ગ કરીને ધ્યાનમાં ગળીતા હતા.

એક શહેરમાં એવો નિયમ બંધાઈ ગયો હતો કે શેઠ આવે ત્યારે સાધુથી વ્યાખ્યાન વંચાય. એકદા શેઠ આવ્યા નહોતા. અને શ્રીમદે વ્યાખ્યાન શરૂ કર્યું

ત્યારે શેઠની માતાએ કહ્યું કે ‘ મારો પુત્ર આવ્યા વિના
 વ્યાખ્યાન વાંચી શકાશે નહિ. ’ શ્રીમદ્ તો થોડીવાર
 પાટ ઉપર બેસી રહ્યા પણ શેઠ આવ્યા નહિ. એટલે
 શ્રીમદ્ વિચારવા લાગ્યા કે સૂત્ર સ્વાધ્યાયકાળમાં ન
 વંચાય તો દોષ લાગે. બલે શેઠને ખોટું લાગે, ઉપા-
 શ્રમમાં વસતિદાન ન આપે. મારે તો આગમોના આ-
 ધારે ચાલવું જ જોઈએ તેમ દઢ સંકલ્પ કરી વ્યા-
 ખ્યાન શરૂ કર્યું. પછી શેઠ આવ્યા. શેઠ ખીજ્યા, પણ
 શ્રીમદે જરા પણ અકળાયા વિના શાસ્ત્રાનુસાર
 જવાબ આપ્યો. સાથે નિશ્ચય કર્યો કે ગૃહસ્થનો પ્રતિ-
 બંધ અને એની દરકાર રાખ્યા વિના ગામો-ગામ
 વિહાર કરવો, ધ્યાન ધરવું અને સાધુ-ધર્મમાં દઢ
 તેમજ તત્પર રહેવું. આ વિચાર ગુરુ પાસે નિવેદન
 કર્યો. ગુરુએ સમ્મતિ આપી. ગુરુનું વચન શ્રવણ કરીને
 અલ્પ ઉપધિ રાખી ગામોગામ વિચરવા લાગ્યા. ક્ષુધાદિ
 ઉત્પન્ન થાય ત્યારે નિર્દોષ આદાર-પાન લેતા હતા.
 કષાયોની મન્દતા કરવામાં આત્મ-સામર્થ્યનો ઉપ-
 યોગ કરતા હતા. પાંચ સમિતિવડે ચારિત્રનું આરા-

ધન કરતા હતા. યોગ્ય જીવને લાભ આપવા કોઈ વખત પ્રતિપાત આત્મોદ્ધાર બહાર કાઢતા હતા. ગામની બહાર સ્મશાન વા શૂન્ય યક્ષમંદિર વગેરેમાં રાત્રિના વખતમાં પડી રહેતા અને ધ્યાનમાં રહેતા હતા. સાધુ કે શ્રાવક તેમને એકલવિહારીપણા માટે કહેતા ત્યારે તેઓ શાન્તિપૂર્વક કહેતા કે-‘આગ-મોમાં સાધુને એકલા વિચરવાનો નિષેધ કર્યો છે તે સાચી વાન છે અને હું તે પ્રમાણે વર્તી શકતો નથી. મારું દૃષ્ટાન્ત લઈ કોઈએ એકલા વિહાર કરવાને મારું અનુકરણ કરવું નહિ. બ્યવહારનય અને નિશ્ચયનય પ્રમાણે જોયો ચારિત્ર પાળે છે તેમને ધન્ય છે. આગ-મોના આધારે મારાથી ન વર્તાય તેમાં મારો પ્રમાદ છે.’ આ પ્રમાણે ઉત્તર આપીને પોતાના ધ્યાનમાં મસ્ત રહેતા હતા.

શ્રીમદ્દના સમકાલિન શ્રી જ્ઞાનવિમલસુરિજીએ તેમની ચોવીશી ઉપર ટીકો પૂર્યો છે, પણ આનંદધન-જીએ અમુક કારણોથી સાધુનો વેષ છોડ્યો હતો એવો જરા પણ ઇશ્વારે કહ્યો નથી. શ્રી નમિનાથના સ્તવનમાં શ્રી જ્ઞાનસારજીએ સ્તવનનો અર્થ પૂરતાં શ્રીમદ્દ આનંદ-

ધનજી પોતે લોકોને ‘ હું જૈનનો જ’દો છું ’ અર્થાત્ જૈન સાધુ-વેષધારક છું એમ કથતા હતા. આથી સિદ્ધ થાય છે કે તેઓ સાધુવેષમાં રહેતા હતા.

એકદા આગમોના જ્ઞાતા, જૈનશાસનપ્રભાવક શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય આજીજી તરફ વિહાર કરતા કરતા ગયા હતા. ત્યાં તેમણે શ્રાવકો પાસેથી શ્રીમદ્ આનંદધનજીના અધ્યાત્મજ્ઞાન સંબંધી ખૂબ પ્રશંસા સાંભળી. પોતે વિદ્વાન હોવાથી અધ્યાત્મજ્ઞાન સંબંધી વ્યાખ્યાન દેવા લાગ્યા. તેમની પ્રશંસા સાંભળી અને મળવાના આશયથી શ્રીમદ્ આનંદધનજી પણ ત્યાં વ્યાખ્યાનમાં આવ્યા અને સાધુમંડળમાં બેસી ગયા. સૌએ તેમને સામાન્ય સાધુ સમજી લીધા. ઉપાધ્યાયજી મહારાજનું અધ્યાત્મજ્ઞાન સંબંધી અસરકારક વ્યાખ્યાન ચાલવા લાગ્યું તેમ તેમ સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકાવર્ગ માથું ધુણાવવા લાગ્યો. ઉપાધ્યાયજીએ સભામાં સર્વત્ર આનંદ છવાયેલો જોયો પણ પેલા વૃદ્ધ જીર્ણવસ્ત્રધારીના મુખ ઉપર હર્ષની છાયા પણ જોઈ નહિ. ત્યારે ઉપાધ્યાયજીએ કેટલીક પૃચ્છા કરી અને નામ પૂછ્યું ત્યારે શ્રીમદ્ આનં-

દધનજીએ પોતાનું નામ જણાવ્યું. તેમને વ્યાખ્યાનના શ્લોકના અર્થ કરવાની વિનંતિ કરતાં અંકેક શ્લોકના રહસ્યાર્થમાં ત્રણ-ત્રણ કલાક પસાર કરી દીધા. શ્રી ઉપાધ્યાયજી મહારાજ શ્રીમદ્દના નાભિમાંથી તન્મયપણે પરિણામ પામીને જે શબ્દો નીકળતા હતા તે બરાબર ધ્યાનપૂર્વક સાંભળતા હતા અને વૈરાગ્ય અને જ્ઞાનયુક્ત વાણીથી આનંદના ઘેનમાં આવી ગયા હતા. શ્રીમદ્ આનંદધનજી આયુના પહાડો જ્યાં સૃષ્ટિનું કુદરતી સૌન્દર્ય, વૃક્ષની શોભા, શાન્ત વાતાવરણ છે ત્યાં જીવન નિર્ગમવા લાગ્યા. અને તેઓ ધ્યાનદશામાં એવા મસ્ત થયા હતા કે બાહ્યનું જ્ઞાન જીવાયું હતું.

શ્રી ઉપાધ્યાયજી મહારાજને શ્રીમદ્ આનંદધનજીને ફરી મળવાની ઇચ્છા થઈ અને પહાડમાં શોધતાં શોધતાં પત્તો મેળવી ભેટયાં. ત્યાં ઉપાધ્યાયજી મહારાજે આનંદાવેશમાં શ્રીમદ્ આનંદધનજીની અષ્ટપદી સ્તુતિ ગાઈ તે વખતે બન્નેની દશા કેવી હશે તેનું આનંદચિત્ર શબ્દોથી કેવી રીતે આલેખી શકાય ?

શ્રીમદ્ આનંદધનજીના મનમાં પરમાત્માની પ્રાપ્તિના ઉભરાઓ પ્રગટયા હતા અને તેઓએ નિરા-

કારે પ્રભુનું ધ્યાન ધરવાની યોગ્યતા અમુકાંશે પ્રાપ્ત
કરી હતી તેથી તેઓ નિરજનવાદના વિરહના ઉદ્દ-
ગારો કાઢી શક્યા છે.

એકદા આનંદધનજીને એક યોગીએ રસસિદ્ધિનો
સીસો ભેટ મોકલ્યો હતો. પણ તેમણે તો તે સીસો
ફોડી નાંખ્યો. તે સીસો લાવનાર શિષ્ય ખીળ્યો.
ત્યારે શ્રીમદે કહ્યું કે-તમારા ગુરુજી રસ-સિદ્ધિવડે શું
આત્મકલ્યાણ કરવા ધારે છે ? રસસિદ્ધિ એ કોઈ
મોટી વાત નથી. આત્મશક્તિ આગળ સુવર્ણસિદ્ધિ એ
કંઈ મોટી વસ્તુ નથી. ત્યારે પેલા શિષ્યે કહ્યું કે-કહેવું
સહેલું છે. તે શબ્દો સાંભળીને શ્રીમદ્ને કંઈક લાગી
આવ્યું અને પથ્થરની ચાટપર પેશાબ કર્યો. તરતજ
તે ચાટ સોનાની થઈ ગઈ. પેલો શિષ્ય આશ્ચર્ય પા-
મ્યો. ધન્ય છે આનંદધનજીને ! એમ કહી ચાલતો થયો.

એકદા વિહાર કરતાં જોધપુર રાજ્યમાં કોઈ પર્વ-
તની પાસે દેવકુળમાં રહ્યા હતા. જોધપુરના રાજાને
ખબર પડવાથી તે મુનિરાજના દર્શને પધાર્યા. રાજાનું
આવાગમન જાણી શ્રીમદે પોતાના કપડામાં તાવને
ઉતારી જરા દૂર કોઈ વસ્તુપર કપડું મૂક્યું અને
પોતે શાન્તપણે રાજાને ઉપદેશ દેવા લાગ્યા. આત્માના

સુણોની પ્રાપ્તિ માટે જે જે ઉપાયો લેવા જોઈએ તે દર્શાવવા લાખ્યા. આવી રીતે ઉપદેશ ચાલતાં રાજાને દષ્ટિ પેલા ધૂળતા કપડા ઉપર પડી. તેમણે, મન સાથે નિશ્ચય નહિ થતાં શ્રીમદ્ને તે સંબંધી પૂછ્યું ત્યારે શ્રીમદે જવાબ આપ્યો કે ‘કપડામાં તાવના પુદ્ગલો છે. રાજા! તારી સાથે વાત કરવી હતી તેથી મેં કપડાને દૂર કર્યું હતું. હવે તેને લઈશ.’

શ્રીમદ્ વિષે એવું સાંભળવામાં આવે છે કે તેમને વચનસિદ્ધિ પ્રગટ થઈ હતી. જે મનુષ્ય, વચન સમિતિનું સમ્યક્ પરિપાલન કરે છે અને વચોગુપ્તિમાં વિશેષ ધાન્ય રહે છે તેમજ નાભિકમલમાં ધ્યાન ધરી લીન થઈ જાય છે તેને વચનસિદ્ધિ પ્રગટે. આવા પુરુષને તે હોય તો તેમાં કાંઈ આશ્ચર્ય નથી.

એક વખત જોધપુરના રાણાની પટરાણીને રાણા સાથે અણુબનાવ થયો હતો. રાણીએ અનેક ઉપાયો કર્યા પણ તે રાજાને વશ કરી શકી નહીં. તેણે આનંદ-ધનજી મહાત્માની કૃપા મેળવવા દર્શન કરવા જવા માંડ્યું. તેણે મહાપુરુષને પોતાના દુઃખની વાત કરી. મહાત્મા એકદા કહે કે ‘લાવ પત્ર’ તેમાં શ્રીમદે લખી આપ્યું કે

‘રાજારાણી દો મિલે’ ઉસમેં આનંદધનકું કયા ? રાણીએ તે કાગળ યંત્રરૂપ માની માદલિયામાં નાંખ્યો. તે દિવસથી રાજાની પ્રીતિ રાણીના ઉપર વધવા લાગી. એક દિવસ અન્ય રાણીઓએ રાજાને કહ્યું કે ‘પટ-રાણીએ તો યંત્ર કરાવી આપને વશ કર્યો છે.’ રાજાએ એ બાબત તપાસ કરતાં પૂર્વોક્ત શબ્દોવાળું માદળિયું દેખી આશ્ચર્ય પામ્યા અને આનંદધનજીની આત્મદશા સંબંધી રાજાને ઉચ્ચ ખ્યાલ આવ્યો. પછી જોધપુરના રાજાએ આનંદધન મહાત્માની ખરા બાવથી સેવા કરી. સેવા-ભક્તિ પ્રતાપે રાણીને પુત્ર રત્નની પ્રાપ્તિ થઇ એમ કહેવાયું. રાજાઓના માનથી શ્રીમદ્ કદી ફૂલાઇ જતા નહોતા તેમજ પોતાનામાં શું છે તે કાઢને જણાવતા નહોતા. મેડતાના રાજાએ પણ શ્રીમદ્ની સેવા-ભક્તિ સારી કરી હતી. શ્રીમદ્ના પરિચયથી રાણાને જૈન ધર્મપ્રતિ રાગ થયો હતો. શ્રીમદ્ પોતાની પૂજા કદી ઇચ્છતા ન હતા. જૈન શાસનની સેવા કરનારાઓની સદા પ્રશંસા કરતા હતા.

મેવાડ પ્રદેશમાં શ્રી આનંદધનજી વિચરતા હતા. ત્યારે તેમની સાથે શ્રી સત્યવિજયજી કેટલોક સમય રહ્યા હતા; તેથી તેમનામાં કેટલાક ઉચ્ચ ગુણોએ વાસ કર્યો હતો.

એકદા શ્રીમદ્ યશોવિજયજી ઉપાધ્યાયજીને એવો
ભાવ થયો કે જો મને સુવર્ણસિદ્ધિ મળે તો લાખો
કરોડો આવકો ખનાવીને જૈન ધર્મનો ઉદ્ધાર કરી એક-
વાર સંપૂર્ણ આયદેશને જૈનમથ કરી દઉં. આવી
ઉચ્ચ ભાવનાથી તેઓ શ્રીમદ્ આનંદધનજીને શોધવા
ચાલ્યા. શોધતાં પત્તો મેળવ્યો. અને તેમને મેડતા પધા-
રવાને આગ્રહ કર્યો. શ્રીમદ્ને ઉપાધ્યાયજી મહારાજ
ઉપર પ્રેમ હતો તેથી તેમની સાથે ગયા. સંધે ઉત્તમ
સન્માન કર્યું પણ આ યોગીને આ બાબત પર કંઈ
લક્ષ ન હતું. સર્વ લોક ગયા બાદ ઉપાધ્યાયજીએ પો-
તાના વિચારો નિવેદન કર્યા. ધણો વખત તો શ્રીમદ્
આનંદધનજી મૌન રહ્યા અને પછી ગંભીરતાથી કહ્યું
કે મારા મનમાં તે આપવાની ઇચ્છા હતી પણ તે
માગી તેથી મળે તેમ નથી. ‘ માગે તેથી આધે ’ આ
પ્રમાણે કહીને શ્રીમદ્ તો વનમાં ચાલ્યા ગયા.

શ્રીમદ્ના સમયમાં પ્રેમલક્ષણા ભક્તિનો પ્રચાર થયો
હતો. મીરાબાઈના ભજનોથી મારવાડમાં વૈષ્ણવ ધર્મની
જગૃતિ થઈ હતી. કબીર, તુલસીદાસ વગેરેનાં પદોનો
પ્રચાર ગુજરાત, મારવાડ અને હિંદુસ્થાનમાં થયો હતો.

જૈનોમાં પદો ગાવાની ઇચ્છા રકૂરી હતી તેથી

હિંદુસ્થાની ભાષામાં શ્રીમદે અધ્યાત્મજ્ઞાનના એવા સરસ પદો હૃદયના ઉદ્દગારરૂપ રમ્યાં કે જે પદોના જ્ઞાનથી જ્ઞાનારાઓને અત્યંત જ્ઞાનંદ મળવા લાગ્યો. શ્રીમદ્દના પદો સાંભળીને લોકો અધ્યાત્મપદરૂપ જ્ઞાનંદ-સરોવરમાં ઝીલવા લાગ્યા. તેનો સંગ્રહ અર્થસંહિત છપાઈને પ્રગટ થયેલ છે.

એકદા શ્રીમદ્ વિહાર કરતા મેડતાની સીમમાં પધાર્યા. ત્યાં એક શેઠની યુવાન પુત્રી રાંડી હતી. તે પોતાના પતિની ચિંતામાં બળી જવા માટે તૈયાર થઈને નીકળી. શ્રીમદ્દની તે ઉપર નજર મ્પ. એટલે તેને ઉપદેશ દેવાની સ્પુરણા થમ્. તેને યથોચિત બોધ આપ્યો, અને તે વખતે શ્રીમદ્ પરમાત્માની ભક્તિમાં તસ્લીન થઈને હૃદયના ઉદ્દગારરૂપ સ્વકૃત શ્રી ઋષભદેવ-સ્તવન ગાવા લાગ્યા. પછી તેનો અર્થ એવા આવપૂર્વક સમજાવ્યો કે પેલી શેઠ-પુત્રીની અંતરચક્ષુ ખૂલી મ્પ, જ્ઞાન્તિનો નાશ થયો અને ભક્ત શ્રાવિકા બની શ્રીમદ્દના આધ્યાત્મિક જ્ઞાનનો ફેલાવો કરવા લાગી.

શ્રીમદ્ અધ્યાત્મજ્ઞાની હતા. તેમની પ્રતિમા-પૂજની માન્યતા હતી. અને તે આગમોના આધારે સિદ્ધ કરી બતાવતા હતા. સાલંબન ધ્યાનમાં પ્રતિમાની આવ-

શ્ચક્તા સિદ્ધ હરે છે. સાકારનું ધ્યાન કર્યા પશ્ચાત્ નિરાકાર ધ્યાનની યોગ્યતા આવે છે. શ્રીમદે શ્રી સુવિ-
ધિનાથસ્તવનમાં પૂજનવિધિને શાસ્ત્રોના આધારે દર્શાવ્યો
છે. દ્રવ્યપૂજનમાં અને બાવપૂજનમાં શ્રાવકનો અધિકાર
છે. સાધુ મહારાજ તો ફક્ત બાવસ્તવનના અધિકારી
છે. શ્રીમદ્નું જ્ઞાન-સામર્થ્ય કટલું હતું તે આ સાથે
આપેલ ચોવીશી મનન-પૂર્વક વિચારવાથી ખાત્રી થશે.

શ્રીમદ્નો સ્વભાવ મળતાવડો અને આનંદી હતો.
સર્વપંથના મનુષ્યોની સાથે બેઠભાવ રાખ્યા વિના
આધ્યાત્મિક વાતો કરતા હતા.

જ્યાંસુધી શક્તિ રહી ત્યાંસુધી તેઓશ્રીએ વિહાર
કર્યો. જ્યારે કાયા અટકી ત્યારે મેડતામાં એક ઉપા-
શ્રમમાં રહેવા લાગ્યા હતા. ત્યાં ઘણો કાળ ધ્યાનમાં
ગાળતા હતા. કોઇક વખત કોઇને જોધ દેવાની ઇચ્છા
કરી દેતા. તેમના વસવાટવાળો ઉપાશ્રમ પડી અચેલી
હાલતમાં પાયાનાં અસ્તિત્વ સહિત છે.

તેમનો દેહોત્સર્ગ કિંવદન્તિ પ્રમાણે મેડતામાં થયો
હોય તેમ જણાય છે. કારણકે ત્યાં તેમના નામની એક
જૂની દેરી છે. ત્યાં અધ્યાત્મજ્ઞાનના રસિકો દર્શને જાય છે.

આ સંક્ષિપ્ત જીવનચરિત્રમાં જેટલું કહી શકાય તેટલું કીધું છે. તેમના ચમત્કારોને બાળુએ રાખી દૂકમાં સત્ત્વરે કહેવાનું એ છે કે શ્રીમદ્ આનંદધનજી અધ્યાત્મી પુરુષ હતા. તેમણે સ્વપરહિતશુદ્ધિથી લોકોપકાર પ્રવૃત્તિ શરૂ કરી હતી; પણ વીતરાગ-ધર્મ-વિમુખતા, વિષમતા એટલી બધી બાપી ગઈ હતી કે લોકો ધર્મને કે શ્રી આનંદધનજીને પીછાણી ન શક્યા-ઓળખી ન શક્યા પરિણામે શ્રી આનંદધનજીને લાગ્યું કે પ્રજા બાપી ગયેલી વિષમતાના યોગે લોકો-પકાર, પરમાર્થપ્રકાશ કારગત થતો નથી તેથી આત્મહિતને મુખ્ય કરી તેમાં પ્રવર્તવું યોગ્ય છે. આવી વિચારણાએ તથા આ ચરિ માં દર્શાવેલા પ્રસંગોના પરિણામે લોકસંગ છોડી-તજ દઈ વનમાં ચાલી નીકળ્યા. વનમાં વિચરતાં છતાં અપ્રગટપણે રહી ચોવીશી તથા પદોવડે લોકોપકાર તો કરી જ ગયા. નિષ્કારણ લોકોપકાર એ મહાપુરુષનો ધર્મ છે. इति शुभम् ॥

શુદ્ધિ.

ॐ

श्री आनन्दघन चोवीशी.

१. श्री ऋषभ जिन स्तवन.

(राग-भारु.)

ऋषभ जिनेश्वर प्रीतम भाहरो रे,
ओर न याहुं रे कंत;
रीजयो साहेय संग न परिहरे रे,
बांगे साहि अनंत— ऋषभ० १.

प्रीतसगार्ध रे जगमां सहु करे रे,
प्रीतसगार्ध न डाय;
प्रीतसगार्ध रे निरुपाधिक कही रे,
सोपाधिक धन जोग— ऋषभ० २.

કોઈ કંત કારણ કાષ્ટ ભક્ષણ કરે રે,
 મળશું કંતને ધાય;
 એ મેળો નવિ કષ્ટે સંભવે રે,
 મેળો ઠામ ન ઠાય— ઋષભ ૦ ૩.

કોઈ પતિરંજન અતિ ધણો તપ કરે રે,
 પતિરંજન તન તાપ;
 એ પતિરંજન મેં નવિ ચિત્ત ધયું રે,
 રંજન ધાતુ મેળાપ— ઋષભ ૦ ૪.

કોઈ કહે લીલા રે અલખ અલખતણી રે,
 લખ પૂરે મન આશ;
 દોષરહિતને લીલા નવિ ધટે રે,
 લીલા દોષવિશાસ— ઋષભ ૦ ૫.

ચિત્તપ્રસન્ને રે પૂજન ફલ કહ્યું રે,
 પૂજન અખંડિત એહ;
 કપટ રહિત થઈ આતમ અરપણા રે,
 આનંદધન પદરેહ— ઋષભ ૦ ૬.

૨. શ્રીઅનિત બિન રતવન

(રાગ—આશાવરી.)

પંથડો નિહાળું રે ખીજા જિનતણો રે,
 અનિત અનિત મુણધામ;
 જે તેં જીત્યા રે તેણે હું જીતિયો રે,
 પુરુષ કિશ્યું મુજ નામ ?—પંથડો ૦ ૧.

ચરમનયણુ કરી મારગ જોવતાં રે,
 ભૂલ્યો સયલ સંસાર;
 જેણે નયણુ કરી મારગ જોધએ રે,
 નયણુ તે દિવ્ય વિચાર— પંથડો ૦ ૨.

પુરુષ પરંપર અનુભવ જોવતાં રે,
 અંધોઅંધ પુલાય;
 વસ્તુ વિચારે રે જે આગમે કરી રે,
 ચરણુ ધરણુ નહીં ઠાય— પંથડો ૦ ૩.

તર્ક વિચારે રે વાદ પરંપરા રે,
 પાર ન પહોંચે કાય;
 અભિમત વસ્તુ રે વસ્તુગતે કહે રે,
 તે વિરલા જગ જોય— પંથડો ૦ ૪.

વસ્તુ વિચારે રે દિબ્ધ નયણુતણો રે,
 વિરહ પડ્યો નિરધાર;
 તરતમ જોએ રે તરતમ વાસના રે,
 વાસિત બોધ આધાર— પંથડો ૦ ૫.
 કાળલખિલ લહી પંથ નિહાલશું રે,
 એ આશા અવલંબ;
 એ જન જીવે રે જિનજી જાણુજો રે,
 આનંદધન મત અંબ— પંથડો ૦ ૬.

૩. શ્રી સંભવજિન સ્તવન.

(રાગ—રામગ્રી)

સંભવદેવ તે ધુર સેવો સવે રે,
 લહી પ્રભુ સેવન ભેદ;
 સેવન કારણ પહેલી ભૂમિકા રે,
 અભય, અદ્વેષ, અખેદ— સંભવ ૦ ૧.
 ભય ચંચળતા હો જે પરિણામની રે,
 દ્વેષ અરોચક ભાવ;

- ખેદ પ્રવૃત્તિ હો કરતાં ચાકીએ રે,
દોષ અબોધ લખાવ— સંભવ૦ ૨.
- ચરમાવર્ત હો ચરમ કરણ તથા રે,
ભવપરિણતિ પરિપાક;
દોષ દલે વધી દષ્ટિ ખુલે ભલી રે,
પ્રાપ્તિ પ્રવચન વાક— સંભવ૦ ૩.
- પરિચય પાતિક ધાતક સાધુશું રે,
અકુશલ અપચય ચેત;
ગ્રંથ અધ્યાતમ શ્રવણ મનન કરી રે,
પરિશીલન નય હેત— સંભવ૦ ૪.
- કારણ જોગે હો કારજ નીપજે રે,
એમાં કોઈ ન વાદ;
પણ કારણવિણ કારજ સાધિયે રે,
એ નિજ મત ઉન્માદ— સંભવ૦ ૫.
- મુગ્ધ સુગમ કરી સેવન આદરે રે,
સેવન અગમ અનુપ;
દેજો કદાચિત્ સેવક ચાચના રે,
આનંદધન-રસરૂપ— સંભવ૦ ૬.

૪. અભિનંદન જિન સ્તવન.

(રામ-ધનાશરી-સિંધુડો.)

- અભિનંદન જિન દર્શન તરસિયે,
દર્શન દુર્લભ દેવ;
મત મત ભેદે રે જો જમ પ્રીછિયે,
સહુ થાપે અહમેવ— અભિ. ૧.
- સામાન્યે કરી દરિશણુ દોહિણું,
નિર્જુમ સકલ વિશેષ;
મદમેં ઘેર્યો રે અંધો ક્રમ કરે,
રવિ શશિ રૂપ વિલેખ— અભિ. ૨.
- હેતુ વિવાદે હો ચિત્ત ધરી જોઈએ,
અતિ દુર્ગમ નયવાદ;
આગમવાદે હો ગુરુગમ કો નહીં,
એ સબલો વિષવાદ— અભિ. ૩.
- ધાતી કુંગર આડા અતિ ધણા,
પુજ દરિશણુ જગનાથ;
ઢિઠાઈ કરી મારગ સંચરેં,
સેંગુ કોઈ ન સાથ— અભિ. ૪.

દર્શન દર્શન રટતો જો ફરં,
 તો રણુ રોઝ સમાન;
 જેહને પિપાસા હો અમૃત પાનની,
 કિમ ભાંજે વિષપાન !— અભિ. ૫.
 તરસ ન આવે હો મરણુ જીવનતણો,
 સીજે જો દર્શન કાજ;
 દરિશણુ દુર્લભ સુલભ કૃપાયકી,
 આનંદધન મહારાજ— અભિ. ૬.

૫. શ્રી સુમતિ જિન રતવન.

(રાગ—વસંત-કેદારો.)

સુમતિ ચરણુકજ આતમ અર્પણા,
 દર્પણુ જેમ અવિકાર; સુચાની.
 મતિ તર્પણુ બહુ સમ્મત જાણિયે,
 પરિસર્પણુ સુવિચાર. સુચાની— સુમતિ. ૧.
 ત્રિવિધ સકલ તનુધર ગત આતમા,
 બહિરાતમ ધુરિ ભેદ; સુચાની.

ખીજો અંતર આતમ તીસરો,
પરમાતમ અવિચ્છેદ. સુશાની— સુમતિ૦ ૨.

આતમયુધ્ધે કાયાદિકે ગ્રહો,
બહિરાતમ અધરૂપ; સુશાની
કાયાદિકનો હો સાખીધર રહ્યો,
અંતર આતમ રૂપ. સુશાની— સુમતિ૦ ૩.

શાનાનદે હો પૂરણુ પાવનો,
વર્જિત સકલ ઉપાધિ; સુશાની.
અતીન્દ્રિય ગુણગણમણિ આગર,
એમ પરમાતમ સાધ. સુશાની— સુમતિ૦ ૪.

બહિરાતમ તજ અંતરઆતમા,
રૂપ થઇ સ્થિરભાવ; સુશાની.
પરમાતમનું હો આતમ ભાવનું,
આતમ અર્પણુ દાવ. સુશાની— સુમતિ૦ ૫.

આતમ અર્પણુ વસ્તુ વિચારતાં,
ભરમ ટલે મતિ દોષ; સુશાની.
પરમ પદારથ સંપત્તિ સંપન્ને,
આનંદધનરસ પોષ. સુશાની— સુમતિ૦ ૬.

૬. શ્રીપદ્મપ્રભાજિન સ્તવન.

(રાગ—મારુ—સિંધુડો.)

- પદ્મપ્રભ જિન તુજ મુજ આંતર રે,
 કિમ ભાંજે ભગવંત ?
 કર્મ વિપાકે કારણુ જોઈને રે,
 કોઈ કહે મતિમંત— પદ્ય૦ ૧.
- પયછ ઠિછ અણુભાગ પ્રદેશથી રે,
 મૂલ ઉત્તર બહુ ભેદ;
 ધાતી અધાતી હો બંધોદય ઉદીરણુ રે,
 સત્તા કર્મ વિચ્છેદ— પદ્ય૦ ૨.
- કનકોપલવત્ પયડિ પુરુષતણી રે,
 જોડી અનાદિ સ્વભાવ;
 અન્ય સંજોગી જિહાં લગે આતમા રે,
 સંસારી કહેવાય— પદ્ય૦ ૩.
- કારણુ જોગે હો બાંધે બંધને રે,
 કારણુ મુગતિ મૂકાય;
 આશ્રવ સંવર નામ અનુક્રમે રે,
 હેય ઉપાદેય સુણાય— પદ્ય૦ ૪.

૨૦

યુનન કરણે હો અંતર તુજ પડવો રે,
ગુણ કરણે કરી ભંગ;
અંથ ઉકતે કરી પંડિતજને કહ્યો રે,
અંતર ભંગ સુઅંગ— પદ્ય૦ ૫.

તુજ મુજ અંતર અંતર ભાંજશે રે,
વાજશે મંગલ તૂર;
જીવ સરોવર અતિશય વાધશે રે;
આનંદધન રસપૂર— પદ્ય૦ ૬.

૭. શ્રીસુપાર્થ જિન સ્તવન.

(રાગ-સારંગ-મલાર.)

શ્રીસુપાર્થજિન વંદીએ,
સુખ સંપત્તિનો હેતુ; લલના.
શાંત સુધારસ જલનિધિ,
ભવસાગરમાં સેતુ. લલના—શ્રીસુપાર્થ૦ ૧.

સાત મહાભય ટાલતો,
સપ્તમ જિનવર દેવ; લલના.

સાવધાન મનસા કરી,
ધારો જિનપદ સેવ. લલના—શ્રીસુપાર્શ્વ૦ ૨.

શિવ શંકર જગદીશ્વર,
મિદાનંદ ભગવાન; લલના.

જિન અરિહા તીર્થંકર,
જ્યોતિસ્વરૂપ અસમાન. લલના શ્રીસુપાર્શ્વ૦ ૩.

અલ્પ નિરંજન વચ્છલુ,
સકલ જંતુ વિસરામ; લલના.

અભયદાન-દાતા સદા,
પૂરણુ આતમરામ. લલના— શ્રીસુપાર્શ્વ૦ ૪.

વીતરાગ મહ કલ્પના,
રતિ અરતિ ભય સોગ; લલના.

નિદ્રા તંદ્રા દુરંદશા,
રહિત અખાધિત યોગ. લલના—શ્રીસુપાર્શ્વ૦ ૫.

પરમ પુરુષ પરમાત્મા,
પરમેશ્વર પરધાન; લલના.

પરમ પદારથ પરમેષ્ઠી,
પરમદેવ પરમાન, લલના— શ્રીસુપાર્શ્વ૦ ૬.

વિધિ વિરંચિ વિશ્વંભર,
 હૃષીકેશ જગનાથ; લલના.
 અધહર અધમોચન ધણી,
 મુક્તિ પરમપદ સાથ. લલના-શ્રીસુપાર્શ્વં ૭.
 એમ અનેક અભિધા ધરે,
 અતુલવગમ્ય વિચાર; લલના.
 જે જાણે તેહને કરે,
 આનંદધન અવતાર. લલના-શ્રીસુપાર્શ્વં ૮.

૮. શ્રીચંદ્રપ્રભ જિન સ્તવન.

(રાગ-કેદારી-ગોડી.)

દેખણુ દે રે સખી મુને દેખણુ દે,
 ચંદ્રપ્રભ મુખચંદ; સખીં
 ઉપશ્ચમ રસનો કદ, સખીં
 ગત કલિમલ દુખદંદ. સખીં
 સહમ નિગોદે ન દેખીઓ, સખીં
 બાહર અતિહિ વિશેષ; સખીં

ચંદ્રં ૧

- પુઢવી આહિ ન લેખિયો, સખી૦
તેહિ વાહિ ન લેશ. સખી૦ ચંદ્ર૦ ૨.
- વનરપતિ અતિ ધણુ દિહા, સખી૦
દીઠો નહોં દીદાર; સખી૦
બિ તિ ચહરિંદિય જલલીલા, સખી૦
ગતસત્રી પણુ ધાર. સખી૦ ચંદ્ર૦ ૩.
- સુર તિરિ નિરય નિવાસમાં, સખી૦
મનુજ અનારજ સાય; સખી૦
અપજજતા પ્રતિભાસમાં, સખી૦
ચતુર ન ચઢીઓ હાથ. સખી૦ ચંદ્ર૦ ૪.
- એમ અનેક થલ જાણીએ, સખી૦
દર્શન વિણુ જિનદેવ; સખી૦
આગમથી મત જાણીએ, સખી૦
કીજે નિર્મલ સેવ. સખી૦ ચંદ્ર૦ ૫.
- નિર્મલ સાધુ ભકિત લહી, સખી૦
યોગ અવંચક હોય; સખી૦
ક્રિયા અવંચક તિમ સહી, સખી૦
ફલ અવંચક જોય. સખી૦ ચંદ્ર૦ ૬.

પ્રેરક અવસર જિનવર, સખી૦
 મોહનીય કામ જાય; સખી૦

કામિત પૂરણ સુરતર, સખી૦
 આનંદધન પ્રભુ પાય. સખી૦ અંદ્ર ૭.

૯. શ્રીસુવિધિ જિન સ્તવન.

(રાગ-કેહારો.)

સુવિધિ જિણેસર પામ નમીને,
 શુભ કરણી એમ કીજે રે;

અતિ ધણો ઉત્તર અંગ ધરીને,
 પ્રહ ઉડી પૂજીજે રે-

સુવિધિ ૦ ૧.

દ્રવ્ય ભાવ શુચિ ભાવ ધરીને,

હરખે દેહરે જામીએ રે;

દહ તિગ પથ અહિગમ સાચવતાં,

એકમના ધુરિ ચમીએ રે-

સુવિધિ ૦ ૨.

કુસુમ અક્ષત વર વાસ સુમંધી,

ધૂપ દીપ મન સાખી રે;

અંગપૂજા પણ બેઠ સુણી એમ,
 ગુરુમુખ આગમ લાખી રે- સુવિધિ
 એહનું ફલ દોય બેઠ સુણીને,
 અનંતર ને પરંપર રે;
 આશ્વાપાલણ ચિત્તપ્રસન્ની,
 મુગતિ મુગતિ સુરમંદિર રે- સુવિધિ
 ફલ અક્ષત વર ધૂપ પદ્મવો,
 ગંધ નૈવેદ્ય ફલ જલ ભરી રે;
 અંગ અંગપૂજા મળી અડવિધ,
 ભાવે ભવિક શુભ ગતિ વરી રે-સુવિધિ ૫.
 સત્તર બેઠ એકવીશ પ્રકારે,
 અઠોત્તર શત બેઠે રે;
 ભાવપૂજા બહુવિધ નિરધારી,
 દોહગ્ગ દુર્ગતિ છેદે રે- સુવિધિ ૬.
 તુરિય બેઠ પડિવત્તિ પૂજા,
 ઉપશમ ખીણ સયોગી રે;
 રઠિલા પૂજા ધમ હિતરાજઅણે,
 ભ ખી દેવળ ભોગી રે- સુવિધિ ૭.

એમ પૂજા બહુ બેદ સુણીને,
 સુખદાયક શુભ કરણી રે;
 ભવિક જીવ કરશે તે લેશે,
 આનંદધન-પદ ધરણી રે- સુવિધિ ૮.

૧૦. શ્રીશીતલ જિન સ્તવન.

(રાગ-ધનાશરી-ગોડી.)

શીતલ જિનપતિ લલિત ત્રિભંગી,
 વિવિધ ભંગી મન મોહે રે;
 કરુણા ક્રોધમદ્વતા તીક્ષ્ણતા,
 ઉદાસીનતા સોહે રે- શીતલ ૧.

સર્વ જંતુ હિતકરણી કરુણા,
 કર્મ વિદારણ તીક્ષ્ણ રે;
 હાનાદાન રહિત પરિણામી
 ઉદાસીનતા વીક્ષણ રે- શીતલ ૨.

પર દુઃખ છેદન પ્રત્યક્ષા કરુણા,
 તીક્ષ્ણ પર દુઃખ રીઝે રે;

ઉદાસીનતા ઉભય વિલક્ષણ,
એક હાથે કેમ સીજે રે?— શીતલ૦ ૩.

અભયદાન તે મલક્ષય કરુણા,
તીક્ષણતા ગુણ ભાવે રે;
પ્રેરણ વિણ કૃતિ ઉદાસીનતા,
એમ વિરોધ મતિ નાવે રે— શીતલ૦ ૪,

શક્તિ વ્યક્તિ ત્રિભુવન પ્રભુતા,
નિર્ગ્રંથતા સંયોગે રે;
યોગી ભોગી વક્તા મૌની,
અનુપયોગી ઉપયોગે રે— શીતલ૦ ૫.

દત્તાદિક અહુભંગ ત્રિભંગી,
ચમત્કાર ચિત્ત દેતી રે;
અચરજકારી ચિત્ર વિચિત્રા,
આનંદધન—પદ લેતી રે— શીતલ૦ ૬.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસ જિન સ્તવન.

(રાજ-ગોડી)

શ્રી શ્રેયાંસ જિન અંતરજ્ઞમી,
 આતમરામી નામી રે;
 અધ્યાતમ મત પૂરણ પામી,
 સહજ મુક્તિગતિ ગામી રે- શ્રી શ્રે૦ ૧.

સયલ સંસારી ઇન્દ્રિયરામી,
 મુનિ ગુણ આતમરામી રે;
 મુખ્યપણે જે આતમરામી,
 તે કેવલ નિઃકામી રે- શ્રી શ્રે૦ ૨.

નિજ સ્વરૂપ જે કિરિયા સાધે,
 તેહ અધ્યાતમ લહિયે રે;
 જે કિરિયા કરી ચક્રિગતિ સાધે,
 તે ન અધ્યાતમ કહિયે રે- શ્રી શ્રે૦ ૩.

નામ અધ્યાતમ ઠવણ અધ્યાતમ,
 દ્રવ્ય અધ્યાતમ છડો રે;
 ભાવ અધ્યાતમ નિજગુણ સાધે,
 તો તેહશું રહ મંડો રે- શ્રી શ્રે૦ ૪.

શબ્દ અધ્યાતમ અર્થ સુણીને,
 નિર્વિકલ્પ આદરજો રે;
 શબ્દ અધ્યાતમ ભજના જાણી,
 હાન ગ્રહણ મતિ ધરજો રે— શ્રી શ્રે૦ ૫.
 અધ્યાતમી જો વસ્તુ વિચારી,
 બીજા જાણુ લખાસી રે;
 વસ્તુગતે જો વસ્તુ પ્રકાશે,
 આનંદધન મત વાસી રે— શ્રી શ્રે૦ ૬.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન.

(રાગ-ગોહી તથા પરજ.)

વાસુપૂજ્ય જિન ત્રિભુવન સ્વામી,
 ધનનામી પરનામી રે;
 નિરાકાર સાકાર સચેતન,
 કરમ કરમ ફલ કામી રે— વાસુ૦ ૧.
 નિરાકાર અભેદ સંગ્રાહક,
 ભેદગ્રાહક સાકારો રે;

દર્શન જ્ઞાન દુભેદ ચેતના,
વસ્તુ ગ્રહણ વ્યાપારો રે— વાસુ. ૨.

કર્તા પરિણામી પરિણામો,
કર્મ જે જીવે કરિયે રે;
એક અનેક રૂપ નયવાદે,
નિયતે નર અનુસરિયે રે— વાસુ. ૩

દુઃખ-સુખ રૂપ કર્મફલ જાણો,
નિશ્ચય એક આનંદો રે;
ચેતનતા પરિણામ ન ચૂકે,
ચેતન કહે જિનચંદો રે— વાસુ. ૪.

પરિણામી ચેતન પરિણામો,
જ્ઞાન કર્મફલ ભાવી રે;
જ્ઞાન કર્મ ફલ ચેતન કહીએ,
લેજો તેહ મનાવી રે— વાસુ. ૫.

આતમજ્ઞાની શ્રમણ કલાવે.
ખીજ તો દ્રવ્યલિંગી રે;
વસ્તુગતે જે વસ્તુ પ્રકાશે,
આનંદધન-મત સંગી રે— વાસુ. ૬.

૧૩ શ્રી વિમલ જિન સ્તવન.

(રાગ-મલાર)

દુઃખ દોહગ દ્વરે ટસ્મા રે, સુખ સંપદશું ભેટ;
 ધોગ ધણી માથે કિયો રે, કાણુ ગંજે નરખેટ ?
 વિમલજિન દીઠાં લોચણુ આજ,

મારાં સિધ્યાં પાંછિત કાજ—વિં દી૦ ૧.

ચરણુકમલ કમલા વસે રે, નિર્મલ સ્થિરપદ દેખ;
 સમલ અસ્થિર પદ પરિહરે રે,

પંકજ પામર પેખ—વિઃ૨ દી૦.

મુજ મન તુજ પદપંકજે રે, લીનો ગુણુ મકરંદ;
 રંક ગણે મંદર-ધરા રે,

છંદ ચંદ્ર નાગેંદ્ર— વિં દી૦ ૩.

સાહેબ ! સમરથ તું ધણી રે, પામ્યો પરમ ઉદાર;
 મન વિસરામી વાલહો રે,

આતમયો આધાર— વિં દી૦ ૪.

દરિશણુ દીઠે જિનતણો રે, સંશય ન રહે વેધ;

દિનકર કરબર પસરતા રે,

અંધકાર પ્રતિષેધ— વિં દી૦ ૫.

અમીય ભરી મૂરતિ રચી રે, ઉપમા ન ધટે ક્રોધ;
શાંત સુધારસ ઝીલતી રે,

નિરખત તૃપ્તિ ન હોય— વિ० દી० ૬.

એક અરજ સેવકતણીરે, અવધારો જિનદેવ !;
કૃપા કરી મુજ દીજિયે રે,

આનંદધન પદસેવ— વિ० દી० ૭.

૧૪. શ્રી અનંત જિન સ્તવન.

(રાગ-રામગ્રી-કડખા.)

ધાર તરવારની સોહિલી દોહિલી,
ચહિદમા જિનતણી ચરણસેવા;

ધારપર નાચતા દેખ બાળગરા,
સેવના-ધારપર રહે ન દેવા— ધા० ૧.

એક કહે સેવિયે વિવિધ કિરિયા કરી,
ફલ અનેકાંત લોચન ન દેખે;

ફલ અનેકાંત કિરિયા કરી બાપડા,
રડવડે ચાર ગતિમાંહે લેખે— ધા० ૨.

જમ્મના બેઠ બહુ નયથુ નિહાળતાં,
 તત્ત્વની વાત કરતાં ન લાગે;
 ઉદરભરણાદિ નિજ કાજ કરતા થકા,
 મોહ નડિયા કલિકાલ રાગે— ધા० ૩.

વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર જૂઠો કલો,
 વચન સાપેક્ષ વ્યવહાર સાચો;
 વચન નિરપેક્ષ વ્યવહાર સંસાર ફલ,
 સાંભલી આદરી કાંઈ રાચો— ધા० ૪.

દેવ ગુરુ ધર્મની શુદ્ધિ કહો કેમ રહે ?
 કેમ રહે શુદ્ધ શ્રદ્ધાન આણો;
 શુદ્ધ શ્રદ્ધાન વિષ્ણુ સર્વ કિરિયા કરી,
 છારપર લીપણું તેહ જણો— ધા० ૫.

પાપ નહીં કોષ ઉત્સૂત્ર ભાષણુ જિર્યો,
 ધર્મ નહીં કોષ જગ સૂત્ર સરિખો;
 સૂત્ર અનુસાર જે ભવિક કિરિયા કરે,
 તેહનું શુદ્ધ ચારિત્ર પરિખો— ધા० ૬.

એહ ઉપદેશનો સાર સંક્ષેપથી,
 જે નરા ચિત્તમાં નિત્ય ખાવે;

તે નરા દિવ્ય બહુ કાલ સુખ અનુભવી,
નિયત આનંદધન રાજ પાવે— ધા० ૭.

૧૫. શ્રી ધર્મજિન સ્તવન.

(રાગ-ગોડી.)

ધર્મ જિનેશ્વર ગાહિં રંગશું,
લાંગ મ પડશે હો પ્રીત; જિનેશ્વર,
બીજો મનમંદિર આણું નહીં,
એ અમ કુલવટ રીત. જિને० ધર્મ० ૧.

ધર્મ ધર્મ કરતો જગ સહુ ફરે,
ધર્મ ન જાણે હો મર્મ; જિને०
ધર્મ જિનેશ્વર ચરણ ત્રણા પછી,
કાંઈ ન બાંધે હો કર્મ. જિને० ધર્મ० ૨.

પ્રવચન અંજન જો સદ્ગુરુ કરે,
દેખે પરમ નિધાન; જિને०
હૃદય નયણ નિહાળે જગધણી,
મહિમા મેરુ સમાન. જિને० ધર્મ० ૩.

હોડત હોડત હોડત હોડિયો, જેતી મનની રે હોડ;	જિને૦
પ્રેમ પ્રતીત વિચારો ઢૂંકડી, ગુરુગમ લેજો રે જોડ. જિને૦	ધર્મ૦ ૪.
એક પખા કેમ પ્રીતિ પરપડે ? ઉભય મિત્ર્યા હોય સંધિ;	જિને૦
હું રાગી હું મોહો ફંદીઓ, તું નિરાગી નિરઅંધ. જિને૦	ધર્મ૦ ૫.
પરમ નિધાન પ્રગટ મુખ આગલે, જમત ઉલ્લંઘી હો જાય;	જિને૦
જ્યોતિ વિના જુઓ જગદીશની, અંધોઅંધ પુલાય. જિને૦	ધર્મ૦ ૬.
નિર્મલ ગુણમણિ રોહણ બૂધરા, મુનિજન માનસ હંસ;	જિને૦
ધન્ય તે નગરી ધન્ય વેલા ધડી, માતા પિતા કુલ વંશ. જિને૦	ધર્મ૦ ૭.
મન મધુકર વર કર જોડી કહે, પદકજ નિકટ નિવાસ;	જિને૦

ધનનામી આનંદધન સાંભળો,
એ સેવક અરદાસ. જિને૦ ધર્મ૦ ૮.

૧૬. શ્રી શાંતિજિન સ્તવન.

(મહાર.)

શાંતિ જિન એક મુજ વિનતિ,
સુષ્ણો ત્રિભુવન રાય રે;
શાંતિ સ્વરૂપ કેમ જાણિયે ?
કહો મન કેમ પરખાય રે ? — શાંતિ૦ ૧.

ધન્ય તું આતમ જેહને,
એહવો પ્રભ અવકાશ રે;
ધીરજ મન ધરી સાંભળો,
કહું શાંતિ પ્રતિભાસ રે — શાંતિ૦ ૨.

ભાવ અવિશુદ્ધ સુવિશુદ્ધ જે,
કહ્યા જિનવર દેવ રે;
તે તેમ અવિતત્થ સદ્દેહ,
પ્રથમ એ શાંતિપદ સેવ રે — શાંતિ૦ ૩.

આગમધર ગુરુ સમકિતી,
 કિરિયા સંવર સાર રે;
 સંપ્રદાયી અવંચક સદા,
 શુચિ અનુભવાધાર રે— શાંતિ૦ ૪.

શુદ્ધ આલંબન આદરે,
 તજી અવર જંગલ રે;
 તામસી વૃત્તિ સર્વિ પરિહરી,
 જળે સાત્ત્વિક સાલ રે— શાંતિ૦ ૫.

ફલ વિસંવાદ જોહમાં નહીં,
 શુદ્ધ તે અર્થ સંબંધી રે;
 સકલ નયવાદ વ્યાપી રહ્યો,
 તે શિવ સાધન સંધિ રે— શાંતિ૦ ૬.

વિધિ પ્રતિષેધ કરી આતમા,
 પદારથ અવિરોધ રે;
 મહાશુ વિધિ મહાજને પરિગ્રહ્યો,
 ધર્યો આગમે બોધ રે— શાંતિ૦ ૭.

દુષ્ટજન સંગતિ પરિહરી,
 જળે સુગુરુ સંતાન રે;

જોગ સામર્થ્ય ચિત્ત ભાવ જે,
ધરે મુગતિ નિદાન રે— શાંતિ૦ ૮.

માન અપમાન ચિત્ત સમ ગણે,
સમ ગણે કનક પાપાણ્ય રે;
વંદક નિંદક સમ ગણે,
પ્રસ્યો હોય તું જાણ્ય રે— શાંતિ૦ ૯.

સર્વ જગજંતુને સમ ગણે,
ગણે તણ્ય મણિ ભાવ રે;
મુક્તિ સંસાર બેહુ સમ ગણે,
મુણે ભવજલનિધિ નાવ રે—શાંતિ૦ ૧૦.

આપણો આતમભાવ જે,
એક ચેતનાધાર રે;
અવર સવિ સાથ સંયોગથી,
એહ નિજ પરિકર સાર રે— શાંતિ૦ ૧૧.

પ્રભુમુખથી એમ સાંભળી,
કહે આતમરામ રે;
તાહરે દરિશણે નિસ્તર્યો,
મુજ સિધ્યાં સવિ કામ રે— શાંતિ૦ ૧૨.

૩૬

અહો ! અહો ! હું મુજને કહું,
નમો મુજ નમો મુજ રે;
અમિત ફલ દાન દાતારની,
જેહની ભેટ થઇ તુજ રે— શાંતિ૦ ૧૩.

શાંતિ સ્વરૂપ સંક્ષેપથી,
કલો નિજ પર રૂપ રે;
આગમમાંહે વિસ્તર ધણો,
કલો શાંતિ જિનમૂપ રે— શાંતિ૦ ૧૪.

શાંતિ સ્વરૂપ એમ બાવશે,
ધરી શુદ્ધ પ્રણિધાન રે;
આનંદધન પદ પામશે,
તે લહેશે બહુમાન રે— શાંતિ૦ ૧૫.

૧૭. શ્રી કુંથુજિન સ્તવન.

(ગુર્જરી—રામકળા.)

કુંથુજિન ! મનકું કિમહી ન બાજે, હો કુંથુજિન,
મનકું કિમહી ન બાજે

જિમ જિમ જતન કરીને રાખું,
તિમ તિમ અલગું બાળે હો—કુંથુ ૧.

રજની વાસર વસતિ ઉજજડ.

ગયણ પાચાસે જાય;
સાપ ખાયે ને મુખડું થોયું,
એહ ઉખાણો ન્યાય હો— કુંથુ ૨.

મુગતિતણા અભિલાષી તપિયા,
શાન ને ખ્યાન અભ્યાસે;
વયરીકું કાંઈ એહવું ચિંતે,
નાંખે અવળે પાસે હો— કુંથુ ૩.

આગમ આગમધરને હાથે,
નાવે કિણુવિધિ આંકું;
કિહાં કણે જો હઠ કરી હટકું,
તો વ્યાસતણી પરે વાંકું હો—કુંથુ ૪.

જો હગ કહું તો હગતો ન દેખું,
સાહુકાર પણ નાંહિ;
સર્વમાંહે ને સહુથી અલગું,
એ અચરિત્ત મનમાંહી હો—કુંથુ ૫.

જે જે કહું તે કાન ન ધારે,
 આપ મતે રહે કાલો;
 સુર નર પંડિત જન સમજાવે,
 સમજે ન મારો સાજો હો— કુંથુ ૬.

મેં જાણ્યું એ લિંગ નપુંસક,
 સકલ મરદને ઠેલે;
 ખીજી વાતે સમરથ છે નર,
 એહને કાષ ન જોલે હો— કુંથુ ૭.

મન સાધ્યું તેણે સધલું સાધ્યું,
 એહ વાત નહીં ખોટી;
 એમ કહે સાધ્યું તે નવિ માનું,
 એ કહી વાત છે ખોટી હો— કુંથુ ૮

મનકું દુરારાધ્ય તેં વશ આપ્યું.
 તે આગમથી મતિ આણ્યું;
 આનંદધન પ્રભુ માહરં આણ્યો,
 તો સાચું કરી જાણ્યું હો— કુંથુ ૯.

૧૯. શ્રી અરજિન સ્તવન.

(પરજ-મારુ.)

ધરમ પરમ અરનાથનો, કેમ જાણું જગવંત રે ?

સ્વ પર સમય સમજાવીએ, મહિમાવંત મહંત રે—૫૦૧.

શુદ્ધાતમ અનુભવ સદા, સ્વ સમય એહ વિલાસ રે;

પરખડી છાંહડી જે પડે, તે પરસમય નિવાસ રે—૫૦૨.

તારા નક્ષત્ર ગ્રહ ચંદ્રની, જ્યોતિ દિનેશ મોઝાર રે;

દર્શન યાન ચરણુ થકી, શક્તિ નિગ્મતમ ધાર રે—૫૦૩.

ભારી પીળો ચીકણો, કનક અનેક તરંગ રે;

પર્યાય દષ્ટિ ન દીજીએ, એક જ કનક અભંગ રે—૫૦૪.

દર્શન યાન ચરણુ થકી, અલખ સ્વરૂપ અનેક રે;

નિર્વિકલ્પ રસ પીજીએ, શુદ્ધ નિરંજન એક રે—૫૦૫.

પરમારથ પંથ જે કહે, તે રંજે એક તંત રે;

વ્યવહારે લખ જે રહે, તેહના ભેદ અનંત રે—૫૦૬.

વ્યવહારે લખ દોહિલો, કાંઈ ન આવે હાથ રે;

શુદ્ધ નય થાપના સેવતાં, નવિ રહે દુવિધા સાથ રે—૫૦૭.

એક પપ્પી લખ પ્રીતની, તુમ સાથે જગનાથ રે;
 કૃપા કરીને રાખજો, ચરણ તળે મહી હાથ રે—ધૃ૦૮.
 ચક્રી ધરમ તીરથતણો, તીરથ ફલ તત્ત સાર રે;
 તીરથ સેવે તે લહે, આનંદધન નિરધાર રે—ધૃ૦ ૯.

૧૯. શ્રીમલ્લિંગિન સ્તવન.

(રાગ—કાશી)

સેવક કેમ અવગણિયે હો મલ્લિંગિન !
 એ અળ શોભા સારી;
 અવર જેહને આદર અતિ દીયે,
 તેહને મૂલ નિવારી હો—મલ્લિ૦ ૧.

માનસ્વરૂપ અનાદિ તમારું,
 તે લીધું તમે તાણી;
 જુએ અજ્ઞાનદશા રીસાવી,
 જાતાં કાણુ ન આણી હો—મલ્લિ૦ ૨.

નિદ્રા સુપન જાગર હિજાગરતા,
 તુરિય અવસ્થા આવી;

નિદ્રા સુપન દશા રીસાણી,
જાણી ન નાથ મનાવી હો—મદ્ધિં ૩.

સમકિત સાથે સગાઈ કીધી,
સપરિવારસું ગાઠી;
મિથ્યામતિ અપરાધજી જાણી,
ધરથી બાહિર કાઢી હો—મદ્ધિં ૪.

હાસ્ય અરતિ રતિ શોક દુગંજા,
જય પામર કરસાલી;
નોકપાથ શ્રેષ્ઠિ ગજ અઢતાં,
શ્વાનતણી ગતિ ગાલી હો—મદ્ધિં ૫.

રાગદ્વેષ અવિરતિની પરિણુતિ,
એ ચરણમોહના યોધા;
વીતરાગ પરિણુતિ પરિણુમતાં,
હિઠી નાઠા બોધા હો—મદ્ધિં ૬.

વેદોદય કામા પરિણુમા,
કામ્ય કર્મ સહુ ત્યાગી;
નિઃકામી કરુણારસસાગર,
અનંત ચતુષ્ક પદ પાગી હો—મદ્ધિં ૭.

દાન વિધન વારી સહુ જનને,
 અભયદાન પદ દાતા;
 લાભ વિધન જગ વિધન નિવારક,
 પરમ લાભ રસ માતા હો—મસ્તિ ૮.

વીર્ય વિધન પાંડિત વીર્યે હણી,
 પૂરણ પદવી યોગી;
 ભોજોપભોજ દોષ વિધન નિવારી,
 પૂરણ ભોજ સુભોગી હો—મસ્તિ ૯.

એ અઢાર દૂષણ વરણત તનુ,
 મુનિજન-વૃદ્ધે ગાયા;
 અવિરતિ રૂપક દોષ નિરૂપણ,
 નિરૂપણ મન લાયા હો—મસ્તિ ૧૦.

ધણ વિધ પરખી મન વિસરાગી,
 જિનવર ગુણ જે ગાવે;
 દીનબંધુની મહેર નજરથી,
 આનંદધન-પદ પાવે હો—મસ્તિ ૧૧.

૨૦. શ્રીમુનિસુવ્રતજિન સ્તવન.

(રાગ—કાશી)

મુનિસુવ્રત જિનરાજ ! એક મુજ વિનતિ નિસુણો, મુઠ
આતમતત્ત્વ કયું જાણ્યું ? જગતગુરુ !,

એહ વિચાર મુજ કહિયો;
આતમતત્ત્વ જાણ્યાવિષ્ણુ નિર્માણ,
ચિત્તસમાધિ નવિ લહિયો — મુઠ ૧.

કોણ અજાણ આતમતત્ત્વ માને,
કિરિયા કરતો દીસે;
ક્રિયાતથ્યું ફલ કહો કુણુ ભોગવે ?
ધમ પૂછ્યું ચિત્ત રીસે. — મુઠ ૨.

જડ ચેતન એ આતમ એકજ,
સ્થાવર જંગમ સરિખો;
સુખ દુઃખ સંકર દૂષણ આવે,
ચિત્ત વિચારજો પરિખો — મુઠ ૩.

એક કહે નિત્યજ આતમતત્ત્વ,
આતમ હરસણુ લીનો;

- કૃતવિનાશ અકૃતાગમ દુષણ,
નવિ દેખે મતિહીણો— મુ० ૪.
- સૌમત મતિ રાગી કહે વાદી,
ક્ષણિક એ આતમ જાણો;
બંધ મોક્ષ સુખ દુઃખ નવિ ધટે,
એહ વિચાર મન આણો.— મુ० ૫.
- ભૂત ચતુષ્ક વર્જિત આતમતત્ત,
સત્તા અલગી ન ધટે;
બંધ શકટ જો નજરે ન દેખે,
તો શું કીજે શકટે?— મુ० ૬.
- એમ અનેક વાદી મત-વિભ્રમ,
સંકટ પડિયો ન લહે;
ચિત્ત સમાધિ તે માટે પૂછું,
તુમ વિશ્વ તત્ત કાઈ ન કહે— મુ० ૭.
- વળતું જગગુરુ ઇણિપરે જાણે,
પક્ષપાત સખ છંડી;
રાગ દેષ મોહ પખ વર્જિત,
આતમસું રહ મંડી— મુ० ૮.

આતમ ધ્યાન કરે જો કેહી,
 સો ફિર ઇશ્વરે નાવે;
 વાગૂબલ બીજું સહુ જણે,
 એહ તત્ત્વ ચિત્ત આવે—

મુ૦ ૯.

જેણે વિવેક ધરી એ પપ્પ મહિયો,
 તે તત્ત્વગાની કહિયે;
 શ્રીમુનિમુવત્ કૃપા કરે તો,
 આનંદધન-પદ લહિયે—

મુ૦ ૧૦.

૨૧. શ્રીનમિજિન સ્તવન.

(રાગ-આશાવરી.)

પડ્ દર્શન જિન-અંગ ભણીજે,
 ન્યાસ પડંગ જો સાધે રે;
 નમિ જિનવરના ચરણ હિપાસક,
 પડ્દરશન આરાધે રે—

પડ્ ૧.

જિન સુર પાદપ પામ વખાણું,
 સાંખ્ય જોગ દોય બેદે રે;

આતમ-સત્તા વિવરણ કરતા,
લહો દુઝ અંગ અખેદે રે— ૫૬૦ ૨.

ભેદ અભેદ સુગત મિમાંસક,
જિનવર દોષ કર ભારી રે;
લોકાલોક અવલંબન બળિયે,
ગુરુમયી અવધારી રે— ૫૬૦ ૩.

લોકાયતિક કૂખ જિનવરની,
અંશ વિચાર જો કીજે રે;
તત્ત્વ-વિચાર સુધારસ ધારા,
ગુરુમવિષ્ણુ કિમ પીજે રે ૧— ૫૬૦ ૪.

જેન જિનેશ્વર વર ઉત્તમ અંગ,
અંતરંગ બહિરંગે રે;
અક્ષર ન્યાસ ધરા આરાધક,
આરાધે ધરી સંગે રે— ૫૬૦ ૫.

જિનવરમાં સધળા દર્શન છે,
દર્શને જિનવર ભજના રે;
સાગરમાં સધળા તટિની સહી,
તટિનીમાં સાગર ભજના રે— ૫૬૦ ૬.

જિનસ્વરૂપ થઈ જિન આરાધે,
 તે સહી જિનવર હોવે રે;
 બુંગી ઇલિકાને ચટકાવે,
 તે બુંગી જગ જોવે રે—

૫૨૦ ૭.

ચૂષ્ટિ ભાષ્ય સૂત્ર નિર્મુક્તિ,
 વૃત્તિ પરંપર અનુભવ રે;
 સમય-પુરુષના અંજ કલાં એ,
 જે છેદે તે ફુર્કાવે રે—

૫૨૦ ૮.

મુદ્રા બીજધારણા અક્ષર—
 ન્યાસ અર્થ વિનિયોગે રે;
 જે ખાવે તે નવિ વંચીજે,
 ક્રિયા અવંચક ભોજે રે—

૫૨૦ ૯.

શ્રુત અનુસાર વિચારી જોણું,
 સુચરુ તથાવિધ ન મિલે રે;
 કિરિયા કરી નવિ સાધિ શક્તિયે,
 એ વિષવાદ ચિત્ત સધલે રે—

૫૨૦ ૧૦.

તે માટે હિમો કર જોડી,
 જિનવર આગળ કહિયે રે,

સમય ચરણુ સેવા શુદ્ધ દેજો,
જિમ આનંદધન લહિયે રે— ૫૩૦ ૧૧.

૨૨. શ્રીનેમિનાથજિન સ્તવન.

(રાગ-મારુણિ.)

અષ્ટ ભવાંતર વાલહી રે,
તું મુજ આતમરામ; મનરાવાસ્થા;
મુગતિ સીશું આપણે રે,
સગપણુ કોઈ ન કામ— મન૦ ૧.

ધર આવો હો વાલિમ ધર આવો,
મારી આશ્નાના વિગ્રામ; મન૦
રથ ફેરો હો સાજન રથ ફેરો,
સાજન ! મારા મનોરથ સાથ— મન૦ ૨.

નારી પપોા શ્યો નેહલો રે ?
સાથ કહે જગનાથ; મન૦
ઉશ્વર અરધાંગે ધરી રે,
તું મુજ ઝાલે ન હાથ. મન૦ ૩.

જીવનની કરુણા કરી રે,

આણી હૃદય વિચાર; મન૦

માણસની કરુણા નહીં રે !

એ કુણુ પર આવ્યાર ?—

મન૦ ૪.

પ્રેમ કષ્ટપતક છેલ્લિયો રે,

ધરિયો યોગ ધતૂર; મન૦

ચતુરાઈરો કુણુ કહો રે,

ગુરુ મિલિયો જગ સૂર. —

મન૦ ૫.

મારું તો એમાં કંઈ નહીં રે,

આપ વિચારો રાજ; મન૦

રાજસભામેં બેસતાં રે.

કિસડી બધસી લાજ ?—

મન૦ ૬.

પ્રેમ કરે જગજન સહુ રે,

નિરવાહે તે ઓર, મન૦

પ્રીત કરીને છોડી દે રે,

તેસું ન ચાલે જોર—

મન૦ ૭.

જો મનમાં એહવું હૃદયું રે,

નિસપતિ કરત ન જાણુ; મન૦

નિસપતિ કરીને છાંડતાં રે,
માણસ હુયે ગુઠસાણુ— મન૦ ૮.

દેતાં દાન સંવત્સરી રે,
સહુ લહે વંછિત યોધ, મન૦
સેવક વંછિત નવિ લહે રે,
તે સેવકનો દોષ— મન૦ ૯.

સખી કહે એ સામલો રે,
હું કહું બક્ષણુ સેત; મન૦
ધણુ બક્ષણુ માચી સખી રે,
આપ વિચારો હેત, મન૦ ૧૦.

રાગીસું રાગી સહુ રે,
વૈરાગી ક્યો રાગ ? મન૦
રાગ વિના કિમ દાખવો રે ?
મુગતિ-સુંદરી માગ. મન૦ ૧૧.

એક ગુણ ધટણું નથી રે,
સધલો જાણે લોક; મન૦
અનેકાંતિક ભોગવોરે,
પ્રજ્ઞચારી જતરોગ— મન૦ ૧૨.

જિજ્ઞાસુ જોષી તુમને જોઈ રે,
તિજ્ઞ જોષી જીવો રાજ; મન૦
એક વાર મુજને જીવો રે,
તો સીજે મુજ કાજ—

મન૦ ૧૩.

મોહકશા ધરી બાવના રે,
ચિત્ત લહે તત્ત્વવિચાર, મન૦
પીતરાજતા આદરી રે,
પ્રાણનાથ ! નિરધાર—

મન૦ ૧૪.

સેવક પશુ તે આદરે રે,
તો રહે સેવક મામ, મન૦
આશ્રય સાથે આલિયે રે,
એહીજ રહે કામ—

મન૦ ૧૫.

ત્રિવિધ યોગ ધરી આદર્યો રે,
તેમનાથ બરતાર, મન૦
ધારણ પોષણ તારણો રે,
નવ-રસ મુગતાહાર—

મન૦ ૧૬.

કારણરૂપી પ્રજા બન્યો રે,
મણ્યો ન કાજ અકાજ; મન૦

કૃપા કરી મુજ દીજીએ રે,
આનંદધનપદ-રાજ—

મન૦ ૧૭.

૨૪. શીપાર્થજિન રતવન.

(રાગ-સારંગ)

ધ્રુવ પદ રામી હો સ્વામી ! માહરા,
નિઃકામી ગુણરાય; સુયાની,
નિજગુણ કામી હો પામી તું ધણી,
ધ્રુવ આરામી હો થાય. સુયાની— ધ્રુ૦ ૧.

સર્વવ્યાપી કહે સર્વ જાણુગપણે,
પર પરિણમન સ્વરૂપ; સુયાની
પરરૂપે કરી તત્ત્વપણું નહીં,
સ્વ સત્તા ચિદરૂપ. સુયાની— ધ્રુ૦ ૨.

શેય અનેક હો જ્ઞાન અનેકતા,
જલ-લાજન રવિ જેમ; સુયાની
દ્રવ્ય એકત્વપણે ગુણ એકતા,
નિજપદ રમતા હો જેમ. સુયાની— ધ્રુ૦ ૩,

પર ક્ષેત્રે ગત જોયને જાણ્યવે,
 પરક્ષેત્રે થયું જ્ઞાન; સુચાની
 અસ્તિપણું નિજક્ષેત્રે તુમે કહ્યો,
 નિર્મલતા ગુણમાન. સુચાની— ધ્રુ. ૪.

જોય વિનાશો હો જ્ઞાન વિનશ્ચર,
 કાલ પ્રમાણે રે થાય; સુચાની
 સ્વકાલે કરી સ્વસત્તા સદા,
 તે પર રીતે ન જાય. સુચાની— ધ્રુ. ૫.

પરભાવે કરી પરતા પામતા,
 સ્વસત્તા ચિરહાણુ; સુચાની
 આત્મ અતુલકમયી પરમાં નહીં,
 તો કિમ સહુનો રે જાણુ ? સુચાની— ધ્રુ. ૬.

અગુરુલધુ નિજ ગુણને દેખતાં,
 દ્રવ્ય સકલ દેખાંત; સુચાની
 સાધારણુ ગુણની સાધર્મ્યતા,
 દર્પણુ જલ દષ્ટાંત, સુચાની— ધ્રુ. ૭.

શ્રી પારસ જિન પારસ રસ સમો,
 પણુ છતાં પારસ નાહિં; સુચાની

પુરણ રસિયો! હો નિજ ગુણપરસનો,
આનંદધન મુજ માંહિ. સુયાની— મુ. ૮.

(૨)

(રાગ-મહાર.)

પાસ જિન તાહરા રૂપનું, મુજ પ્રતિભાસ કેમ હોય રે?
તુજ મુજ સત્તા એકતા,

અચલ વિમલ અકલ જોય રે— પાસ. ૧.

મુજ પ્રવચન પદાથી, નિશ્ચય ભેદ ન કોય રે;
વ્યવહારે લખી દેખીએ,

ભેદ પ્રતિભેદ બહુ સોય રે— પાસ. ૨;

બંધન મોખ નહીં નિશ્ચયે, વ્યવહારે ભજ હોય રે;
અખંડિત અબાધિત સોય કદા,

નિત અબાધિત સોય રે— પાસ. ૩.

અન્વય હેતુ વ્યતિરેકથી, અંતરો તુજ મુજ રૂપ રે;
અંતર મેટવા કારણે,

આત્મસ્વરૂપ અનૂપ રે— પાસ. ૪,

આતમતા પરમાત્મતા, શુદ્ધનય ભેદ ન એક રે;
અવર આરોપિત ધર્મ છે,

તેહના ભેદ અનેક રે— પાસ. ૫.

ધરમી ધરમથી એકતા, તેહ મુજ રૂપ અબેદ રે;
એક સત્તા લખ એકતા,

કહે તે મૂઢમતિ ખેદ રે— પાસં ૧.

આતમધરમ અનુસરી, રમે જે આતમરામ રે;

આનંદધન પદવી લહે,

પરમ આતમ તસ નામ રે— પાસં ૭.

(૩)

પ્રથમું પદપંકજ પાર્વના,

જસવાસના અગમ અનૂપ રે;

મેલ્યો મન મધુકર જેહથી,

પામે નિજ શુદ્ધ સ્વરૂપ રે— પ્રથમું ૧.

પંક કલંક શંકા નહીં,

નહીં ખેદાદિક દુઃખ દોષ રે;

ત્રિવિધ અવંચક જેમથી,

લહે અધ્યાતમ સુખ પોષ રે— પ્રથમું ૨.

દૂરંદશા દૂરે ટળે,

ભજે મુદિતા મૈત્રી ભાવ રે;

- વર્તે નિલ ચિત્ત મધ્યસ્થતા,
 કરુણામય શુદ્ધ સ્વભાવ રે— પ્રશ્નમું ૦ ૩.
 નિજ સ્વભાવ સ્થિર કર ધરે,
 ન કરે પુદ્ગલની ખેંચ રે;
 સાખી હુધ વર્તે સદા,
 ન કદા પરભાવ પ્રપંચ રે— પ્રશ્નમું ૦ ૪.
 સહજ દશા નિશ્ચય જગે,
 ઉત્તમ અનુપમ રસ રંજ રે;
 રાગે નહીં પરભાવમું,
 નિજભાવમું રંજ અભંગરે— પ્રશ્નમું ૦ ૫.
 નિજગુણ સખ નિજમે લખે,
 ન ચખે પરગુણની રેખ રે;
 ખીર નીર વિવરો કરે,
 એ અનુભવ હંસમું પેખ રે— પ્રશ્નમું ૦ ૬.
 નિર્વિકલ્પ ધ્યેય અનુભવે,
 અનુભવ અનુભવની પ્રીત રે;
 ઓર ન કબહું લખી શકે,
 આનંદધન પ્રીત પ્રતીત રે— પ્રશ્નમું ૦ ૭.

૨૪. શ્રીમહાવીરજિન સ્તવન.

(રાગ—ધન્યાશ્રી)

વીરજીને અરણ્યે લાગ્યું, વીરપણ્યું તે માગ્યું રે;
મિથ્યા મોહ તિમિર લપ લાગ્યું,

નિત નગારું વાગ્યું રે— વીર૦ ૧.

હૃદયે વીર્ય લેસ્યા સજે, અભિસંધિજ મતિ અંજે રે;
સૂક્ષ્મ થૂલ ક્રિયાને રંજે,

યોગી થયો હિમંજે રે— વીર૦ ૨.

અસંખ્ય પ્રદેશે વીર્ય અસંખે, યોગ અસંખિત કંખે રે;
પુદ્ગલ ગણુ તેણે લેશુ વિશેષે,

મથાશક્તિ મતિ લેખે રે— વીર૦ ૩.

ઉત્કૃષ્ટે વીર્યને વેસે, યોગ ક્રિયા નવિ પેસે રે;
યોણીત ધ્રુવતાને લેસે,

આતમશક્તિ ન ખેસે રે— વીર૦ ૪.

હામ વીર્ય વશે નિમ બોગી, તેમ આતમ થયો બોગી રે;
સૂરપણે આતમ ઉપયોગી,

થાય તેહ અયોગી રે— વીર૦ ૫.

વીરપણ્યું તે આતમ ઠાણે, જાણ્યું તુમચી વાણે રે;

ધ્યાન વિનાણે શક્તિ પ્રમાણે,

નિજ દ્રુવ પદ પહિચાણે રે— વીર૦ ૬.

આલંબન સાધન જે લાગે, પર પરિણતિને બાજે રે,

અક્ષય દર્શન ગાન વેરાજે,

આનંદધન પ્રજુ બાજે રે— વીર૦ ૭.

(૨)

ચરમ જિણેસર વિગત સ્વરૂપનું રે,

બાપું કેમ સ્વરૂપ ?

સાકારી વિષ્ણુ ધ્યાન ન સંભવે રે,

એ અવિકાર અરૂપ—

ચરમ૦ ૧.

આપ સ્વરૂપે આતમમાં રમે રે,

તેહના ધુર બે બેદ;

અસંખ્ય ઉઝોસે સાકારી પદે રે,

નિરાકારી નિરબેદ—

ચરમ૦ ૨.

સૂખમ નામ કરમ નિરાકાર જે રે,

તેહ બેદે નહીં અંત;

નિરાકાર જે નિર્ગતિ કર્મથી રે,

તેહ અબેદ અનંત—

ચરમ૦ ૩.

રૂપ નહીં કષ્ટયે બંધન ધટ્યું રે !

બંધન મોક્ષ ન કોય;

બંધ મોખવિણુ સાદિ અનંતનું રે,

ભંગ સંગ કેમ હોય ?—

અરમં ૪.

દ્રવ્યવિના તેમ સત્તા નવિ લહે રે,

સત્તાવિણુ ક્યો રૂપ ?

રૂપવિના કેમ સિદ્ધ અનંતતા રે ?

ભાવું અકલ સ્વરૂપ—

અરમં ૫.

આતમતા પરિણુતિ જે પરિણુમ્યા રે.

તે મુજ બેદાબેદ;

તદાકારવિણુ મારા રૂપનું રે,

ધ્યાવું વિધ પ્રતિષેધ—

અરમં ૬.

અંતિમ ભવગહણે વ્રજ ભાવનું રે.

ભાવશું શુદ્ધ સ્વરૂપ;

તમયે આનંદધનપદ પામશું રે,

આતમરૂપ અનૂપ—

અરમં ૭.

વીર જિનેશ્વર પરમેશ્વર જયો,
જગતજીવન જિન જૂપ;
અનુભવ મિત્તેરે ચિત્તે હિત કરી,
હાખ્યું તાસ સ્વરૂપ—

વીર૦ ૧.

જેહ અગોચર માનસ વચનને,
તેહ અતિદ્રિયરૂપ;
અનુભવ મિત્તે રે વ્યતિ શકિતશું,
ભાખ્યું તાસ સ્વરૂપ—

વીર૦ ૨.

નય નિલેપે રે જે ન જાણિયે,
નવિ જિહાં પ્રસરે પ્રમાણ;
શુદ્ધ સ્વરૂપે રે તે જાણ હાખવે,
કેવળ અનુભવ જાણ્યું—

વીર૦ ૩.

અલખ અગોચર અનુપમ અર્થનો,
કેણુ કહી જાણે રે ભેદ;
સહજ વિશુદ્ધયે રે અનુભવ વખણુ જે,
શાસ્ત્ર તે સમલા રે ખેદ—

વીર૦ ૪.

દિશિ દેખાડી રે શાસ્ત્ર સવિ રહે,
ત હહે અજોચર ખાત;

કારજ સાધક બાધક રહિત જે,
અનુભવ મિત વિખ્યાત—

વીર૦ ૫.

બહો ચતુરાઈ રે અનુભવ મિતની,
બહો તસ પ્રીત પ્રતીત,
અંતરજામી સ્વામી સમીપ તે,
રાખી મિત્રસું રીત—

વીર૦ ૬.

અનુભવ સંજે રે રંજે પ્રભુ મસ્થા,
સદ્ગુણ હસ્થા સવિ કાજ;
નિજપદ સંપદ જે તે અનુભવે,
આનંદધન મહારાજ—

વીર૦ ૭

આશય આનંદધનતણો, અતિ ગંભીર ઉદાર;
બાળ બાંધ પસારી જેમ, કહે ઉદધિ વિરતાર.

સમાપ્ત.

અધ્યાત્મરસિક પંડિત શ્રી દેવચંદ્રજી.^૧

મારવાડના વીકાનેર પાસેના એક ગામડામાં
ઓસવાલવંશીય શાહ તુલસીદાસજી વસતા હતા.
તેને ધનબાઈ નામની બાર્યા હતી. હિપાધ્યાય રાજ-
સાગર આવતાં તેણીએ કહેલું કે પોતાને જો પુત્ર
થશે તો તે તેને બાવપૂર્વક વહોરાવશે. જેમ જેમ
ધનબાઈને દિવસ ચડતા ગયા તેમ તેમ તેને સુંદર
સ્વપ્નો આવવાં લાગ્યાં. ખરતરગચ્છના આચાર્યશ્રી
જિનચંદ્રસૂરિને આ દંપતીએ સ્વપ્નો જણાવ્યાં, તે
પરથી સ્વપ્નશાસ્ત્રાધારે સૂરએ જણાવ્યું કે-તમને
એક મહાન પુત્ર થશે; કાં તો તે છત્રપતિ અને કાં તો
તે પત્રપતિ થશે-દીક્ષા લેશે. વિ. સં. ૧૭૪૬ માં પુત્ર
જન્મ્યો અને નામ દેવચંદ્ર આપ્યું. તે આઠ
વર્ષનો થયો ત્યારે રાજસાગર વાચક પધાર્યા. દેવ-

૧ શ્રીયુત મોહનલાલ દલીચંદ દેશાઈના વિદ્વત્તા-
પૂર્ણ લેખના સારરૂપ આ ટૂંક જીવનચરિત્ર અત્ર દાખલ
કરેલ છે અને તે માટે તેમનો આભારી છું.

ચંદને માતાપિતાએ વહોરાવ્યો. શુભ મુહૂર્તે ગુરુએ
 સં. ૧૭૫૬ માં દીક્ષા આપી તે નામ રાજવિમલ
 રાખ્યું. તેમણે શાસ્ત્રાભ્યાસ શરૂ કર્યો. ષડાવસ્થક,
 સૂત્રો, જૈનેતર શાસ્ત્રો, પંચકાવ્ય, જ્યોતિષ, મહાન
 આચાર્યોના ગ્રંથો આદિ અનેક શાસ્ત્રોની જૈન
 આમ્નાયથી સુગંધ લઈ શ્રુતશાન મેળવ્યું. શ્રીમદ્
 દેવચંદ્રજીએ મુલતાનમાં સં. ૧૭૬૬ ના વૈશાખમાં
 ખ્યાનદીપિકા લખી. ૧૭૬૭ ના ચૌષ માસમાં દ્રવ્ય
 પ્રકાશ બનાવ્યો. ૧૭૭૪ માં રાજસાગરવાચક
 દેવલોક થયા. પછી ૧૭૭૭ માં આગમસાર નામનો
 ગદ્ય ગ્રંથ લખ્યો. તે ધણી જિંવી કૃતિ છે. તેઓ
 ૧૭૭૭ માં ગુજરાતમાં આવી પાટણમાં પધાર્યા. ત્યાં
 તેમણે સહસ્ત્રકૂટનાં નામો દર્શાવ્યા. આ પ્રસંગથી શ્રીમદ્
 દેવચંદ્રજી અને શાનવિમલસૂરિ વચ્ચે પ્રીતિ જામી.
 ત્યાં તેમની ખ્યાતિ વધી. આ સમયે જૈન માર્ગમાં
 બહુ શિથિલતા આવી ગઈ હતી તેથી દ્વિયોદ્ધાર
 કર્યો; અપરિગ્રહ ઉપર બહુ બાર ચૂક્યો. પછી
 અમદાવાદ પધાર્યા. ત્યાં તેમણે જગવતીસૂત્રની વાચના

કરી; પછી તેમણે ખંભાત, પાલીતાણા, અમદાવાદ વગેરે સ્થળોએ વિહાર કર્યો હતો. તે અરસામાં દરેક સ્થળે જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. તેઓશ્રી એવા વિશાળ હૃદયના હતા કે પોતે ખરતરગચ્છના સાધુ છતાં તપાગચ્છીય વિવેકવિજય મુનિને તેમણે શાસ્ત્રાભ્યાસ કરાવ્યો હતો.

તે સમયે અમદાવાદનો મૂળો રત્નસિંહ બંડારી હતો. તે શ્રીમદ્ દેવચંદ્રજી પાસે અવારનવાર આવતો હતો. તેવામાં ત્યાં મૃગી ઉપદ્રવ-રોગચાળો ચાલ્યો, તે બંડારી અને મહાજનની વિનતિથી ગુરુએ શમાવ્યો. અમદાવાદ ઉપર રણકુંજ મોટા સૈન્ય સહિત ચડી આવ્યો. બંડારી ગભરાયો. ગુરુ પાસે દુઃખ રડ્યો. ગુરુએ નિશ્ચિન્ત રહેવા કહ્યું અને યુદ્ધમાં બંડારી જીત્યો. ઘોળકાવાસી જ્યયંદ શેઠે એક યોગીને ગુરુ પાસે આણ્યો. તેને ગુરુએ ઉપદેશ આપી જૈન બનાવ્યો. પછી ૧૭૯૫ માં પાલીતાણે રહેલા. પછી ૧૭૯૬-૯૭ માં નવાનગરમાં રહ્યા હતા. ત્યાં તેમના શાસ્ત્રપ્રવચનથી ઠેટલાક સત્ય જૈન માર્ગ સમજ્યા.

ત્યાં હિન્દુ-મુસલમાનને કળિયો હતો તે જ્ઞાન્ત કયો
 અને જૈન મંદિર જે મુસલમાનોના કબજામાં હતું
 તે જૈનોને પાછું અપાવ્યું. ત્યાંના દરબારને પ્રતિ-
 બોધ્યા. ત્યારપછી પાલીતાણે અને ફરી નવાનગરે
 પધાર્યા. પછી ૧૮૦૨-૩ માં રાણાવાવ રહેલા. ત્યાંના
 રાણાને ભગંદર રોગ હતો તે આ મહાપુરુષની
 કૃપાએ શમ્યો. પછી સં. ૧૮૦૪ માં બાવનગર
 પધારેલા. તેમના વ્યાખ્યાન-ઉપદેશથી ઠાકરશી મેતા
 મૂર્તિપૂજક જૈન થયા હતા. તે વખતના બાવન-
 ગરના શ્રી બાવસિંહજી (૧ ત્રા) મહારાજને જૈન ધર્મ
 પ્રત્યે પ્રીતિવાન બનાવ્યા હતા. આ શહેરમાં શ્રીમદે
 વીર જિનવર નિર્વાણની ઠાળો રચી ત્યાંથી તે જ
 વર્ષમાં પાલીતાણા જઈ ત્યાંનો મૃગી નામનો રોગ-
 ચાળો દૂર કર્યો. ૧૮૦૫ અને ૧૮૦૬ માં લીંબડી
 રહી ત્યાંના આગેવાન શેઠને શાસ્ત્રાભ્યાસ કરાવ્યો.
 પછી ધ્રાંગધ્રા, ચૂડા ગયેલા. ૧૮૦૬-૧૦ માં ગુજરા-
 તમાં ચોમાસા કર્યા. ૧૮૧૦ માં ફરીથી પાલીતાણે
 સંઘમાં પધાર્યા. ૧૮૧૧ માં લીંબડીમાં પ્રતિષ્ઠા કરી

અને વઢવાણમાં કેટલાકોને જૈન ધર્મનો સાચો માર્ગ
ખતાવ્યો ને તેથી ત્યાં ધણાં ભક્તિ-રસિક થયા. મનરૂપજી,
વિજયચંદ્રજી વગેરે તેમના શિષ્યો હતા. દેવચંદ્રજીને
ગચ્છાધિપાતએ 'વાચક' પદ આપ્યું.

શ્રી દેવચંદ્રજી ઉત્તમ તત્ત્વજ્ઞાનમય વ્યાખ્યાન આપતા
હતા. તેમણે શ્વેતામ્બરીય ગ્રંથોનો અભ્યાસ કરવા
ઉપરાંત દિગંબરીય શાસ્ત્ર-ગોમટસારાદિ વાંચ્યા હતા.
તેમણે ગુજરાત ઉપરાંત વીકાનેર, મુલતાનમાં ચોમાસા
કર્યા હતા. તેમણે નવા ગ્રંથ ટીકા સહિત કર્યા છે.
તેના નામ-દેશનાસાર (અપ્રકટ), નયચક્રસાર, જ્ઞાન-
સાર અષ્ટક ઉપર જ્ઞાનમંજરી નામે સંસ્કૃત ટીકા,
કર્મગ્રંથ પર ટીકા, વિચારસાર વગેરે. આ દેવચંદ્રજી
મહારાજ અમદાવાદમાં દોશીવાડાની પોળમાં ખિરાજતા
હતા ત્યાં એક દિન વાયુપ્રકોપથી વમનાદિ થતાં-વ્યાધિ
થતાં પોતાના શિષ્યોને બોલાવી શિક્ષા આપી કે-
સૂરિજીની આજ્ઞામાં રહેજો, સમયાનુસાર વિચરજો,
પગ પ્રમાણે સોડ તાણી સંધની આજ્ઞા ધરજો.' પછી
દશવૈકાલિક, ઉત્તરાખ્યયન સુત્રોનાં અધ્યયન સાંભળતાં,

અરિહંતનું ધ્યાન ધરતાં વિ. સં. ૧૮૧૨ ના ભાદ્રપદ
અમાવાસ્યાને દિને રાત એક પ્રહર જતાં વાચક શ્રી
દેવચંદ્રજી દેવગતિ પામ્યા.

રાસકર્તા કહે છે કે તેઓ ‘આસન્નસિદ્ધ હતા
ને અનુમાને જો દરેક ભવમાં આરંભમાં ભાવથી
કર્મનો ધ્વંસ કરતા રહી ધર્મ-યૌવનમાં જ જીવન
સતત ગાળશે તો સાત આઠ ભવે સિદ્ધિને વરશે.’

વિશેષમાં કર્તા રાસના પ્રારંભમાં શ્રી દેવચંદ્રજીમાં
જે ૨૨ ગુણો જણાવે છે તે નોંધવા લાયક છે. ૧ સત્ય
વક્તા, ૨ જીદ્ધિમાન, ૩ જ્ઞાનવંત, ૪ શાસ્ત્રધ્યાની,
૫ નિષ્કપટી, ૬ અક્રોધી, ૭ નિરહંકારી, ૮ સૂત્ર-
નિપુણ, ૯ અન્ય શાસ્ત્રના જાણકાર, ૧૦ દાનેશ્વરી
(દીન જીપરે જીપકાર કરનારા), ૧૧ વિદ્યાદાનના
પ્રેમી, ૧૨ પુસ્તક-સંગ્રાહક, ૧૩ વાચકપદ પ્રાપ્ત,
૧૪ વાદીજીવક, ૧૫ નૂતન ચૈત્યકારક, ૧૬ વચના-
તિશયવાળા, ૧૭ રાજેન્દ્રપ્રધાનપૂજિત, ૧૮ મારી-
જીપદ્રવનાશક, ૧૯ સુવિખ્યાત, ૨૦ ક્રિયોધ્ધારક, ૨૧
મસ્તકમાં મણિધારક, ૨૨ પ્રભાવક, આમાંના ધણાંક

વિશેષણો પ્રાયઃ યોગ્ય અને સાર્થક ગણી શકાય. હવે સ્વતંત્ર રીતે શ્રીમદ્ દેવચંદ્રજી મહારાજ સંબંધી જુદી જુદી હકીકતો જુદી જુદી દૃષ્ટિથી જોઈશું.

શ્રી દેવચંદ્રજીએ પોતે રચેલા અંથોમાં પોતાનું દીક્ષાનામ ' રાજવિમલ ' ક્યાંય પણ વાપર્યું દેખાતું નથી. દેવચંદ્રજી તત્ત્વવેત્તા ગણાય છે અને તેના તત્ત્વજ્ઞાનની કઠિનતા જ્યાં ત્યાં દૃષ્ટિગોચર થાય છે. તેમણે ચોવીશી રચી છે તેમાં પોતાની દૃષ્ટિએ તત્ત્વજ્ઞાન કૂટી કૂટીને ભર્યું છે, તેથી તે સમજાવવાને પોતાને સ્વોપજ્ઞાનનો ખાસાવખોધ રચવો પડ્યો. વીશ વિહરમાન જિન પરનાં વીશ સ્તવનો ઓછા તત્ત્વજ્ઞાનવાળાં અને ઓછાં કઠિન છે. આથી પોતાના કાવ્યમાં પ્રાસાદિક ગુણ સહજ ભભૂકી જાડતો નથી. જ્યારે શ્રી યશોવિજયજી વગેરેની ચોવીશી આદિ સ્તવનો લોકો સમજી તેમાં સરસતાથી આનંદ લઈ શકે તેવા છે. શ્રીમદ્ આનંદધનના સ્તવનોમાં લોકો સમજી શકે તેવા કાવ્યતત્ત્વવાળી ફિલસૂફી અનુપમેય ભરી છે; છતાં પણ દેવચંદ્રજીનું પ્રાસાદિક કવિપદ્ય તદ્દન

અસિદ્ધ થઈ શકતું નથી. ક્યાંક ક્યાંક તો તે એવું સુંદર દર્શન આપે છે કે આપણે બે ઘડી મુગ્ધ થઈ જઈએ. તેમણે વીર જિનવર નિર્વાણની ઢાળોમાં 'ગૌતમવિલાપ' વિષય ટૂંકમાં આત્મશ્રેણિ બતાવી મધુરતાથી કહ્યો છે. તેવી જ ગજસુકુમાલ મુનિની સજ્જાય બનાવી છે. તેમણે બીજા ધણા સ્તવનો, ઢાળો વગેરે બનાવ્યાં છે અને તેમાં રાગની જુદી જુદી દેશીઓના રાગ મૂક્યા છે, તેથી તેમણે ધણું સાહિત્ય વાંચ્યું હશે તેમ લાગે છે. તેમના અંથોની રચના સંબંધમાં શ્રી જ્ઞાનસારજી કહે છે કે- 'આત્મસ્વરૂપનું કથન કરતાં ગટરપટરપણું આવે છે એટલે કે આગળનું પાછળ અને પાછળનું આગળ એમ થાય છે. વિચારની સાંકળ બરાબર રહેતી નથી, તેમાં પુનરુક્તિ દોષ પણ થઈ જાય છે.'

ગુજરાતમાં કહેવત છે કે 'આનંદધન ટંક-શાળી, જિનરાજસૂર બાબા તો અવધ્યવચની, ઊં યશોવિજય યાનરતુનરિયા, (ચોતે થાપ્યો તે જ ઉથાપ્યો), ઊં દેવચંદ્રજી ગટર-

પટરિયા, મોહનવિજય પન્થાસ તે લટકાળા. ' શ્રીમદ્ દેવચંદ્રજીને બાપાપ્રેમ હતો તેથી તેમણે સંસ્કૃત દીકાવાળા ગ્રંથો ઉપરાંત વ્રજ અને ગુજરાતી બાષામાં કેટલાંક કાવ્યો રચ્યાં છે.

પોતે દશ વર્ષની કુમારવયે દીક્ષા લઈ જીવન-પર્યંત બ્રહ્મચર્યસ્થ સાધુજીવન ગાળ્યું; એ બ્રહ્મચર્ય, એ સંયમ, આત્માના જીવ્યા પરિણામ કરી તેને ઉચ્ચ ભૂમિકા પર લઈ જવામાં ઓછા કારણરૂપ નથી. મહાત્મા ગાંધીજી કહે છે કે- 'બ્રહ્મચર્ય એટલે સર્વ ઇન્દ્રિયો ઉપર સંપૂર્ણ કાબુ. જે પૂર્ણ બ્રહ્મચારી છે તેને માટે આ સંસારમાં કશું જ અસાધ્ય નથી. મન, વાણી અને કર્મથી સંપૂર્ણ સંયમ પાળ્યા વિના આધ્યાત્મિક પૂર્ણતા પ્રાપ્ત ન જ થઈ શકે.' સંયમ સાથેનું જ્ઞાત્રગ્ઞાન શોભે છે અને અધ્યાત્મ માર્ગ પર લઈ જાય છે. તેમને વર્તમાન આગમ અને જિન ધર્મ પર અનન્ય પ્રતીતિ હતી. તેમણે સમ્યક્ત્વ પર એક સુંદર સળગાય રચી છે જે:—

સમકિત નવિ લક્ષું રે, એ તો રૂઢ્યો ચતુર્ગતિમાંહિ.

આમાં શ્રીમદ્ દેવચંદ્રજીએ સ્પષ્ટ જણાવ્યું છે કે સમ્યગ્દર્શન વગરની સર્વ ક્રિયાઓ ભ્રમણારૂપ છે. તેઓ ખરતરગચ્છના સાધુ હતા. તે સમયમાં ધણા ગચ્છ વધ્યા હતા, પણ તેમને ગચ્છનું મમત્વ હતું નહિ તે આપણે પાછળ જોઈ ગયા છીએ અને વળી તેમણે શ્રી ચંદ્રાનન પ્રભુના સ્તવનમાં પોતાના વિચારો પ્રકાશ્યા છે. વળી તેમણે કહ્યું છે કે:—

નામ-જૈન જન બહુત છે, તિણ્થી સિદ્ધ ન કાંચ;

સમ્યગ્જ્ઞાની શુદ્ધ મતિ, ભાવ જૈન શિવરાય.

તેમણે દ્રવ્યનિક્ષેપા ઉપર બહુ કહ્યું છે. તેને માટે શ્રીમદ્ દેવચંદ્રના ગ્રંથોનું વાંચન કરવું જોઈએ. પોતે ગચ્છમાં રહેવા છતાં પોતાનું હૃદય, જે ધન્ય મુનિવરો ગૃહનો ત્યાગ કરી, સ્નેહને છેદી, નિઃસંજ વનવાસ સેવે, તપશ્ચર્યા આદરે અને તેમાં અભિગ્રહો લીધાં જ કરે, જે ધન્ય મુનીંદ્રો ગચ્છ-ગુફા આદિ આશ્રય તજી જિનકલ્પ આદરી, અફંદી થઈ, પરિહારવિશુદ્ધિ તપ તપે-તેઓશ્રીને અભિનંદતું-વંદતું. 'આ પંચમકાલમાં શ્રુતબલ ધટયું' છે તો પણ શ્રુત જ આધાર છે' એ સ્વીકારી, આ પંચમકાલે

એકાકીપણું, જિનકલ્પ-વ્યવહાર, વનવાચ, દુર્ધટ અને
ખાંડાની ધારક અશક્ય છે ત્યાં ગચ્છમાં રહી એ શ્રુતભા-
વના સાથે અન્ય ચાર નામે તપભાવના, સત્ત્વભાવના,
એકતાભાવના અને સુતત્ત્વભાવના ભાવવી એ હિતકર છે.
શ્રુતભાવના મન ચિર કરે, ગજે ભવને એક;
તપભાવના કાયા દમે, વામે વેદ ઉમેદ.
સત્ત્વભાવ નિર્ભય દશા, નિજ લધુતા એકભાવ;
તત્ત્વભાવના આત્મગુણ, સિદ્ધ સાધના દાવ.

દૂંકમાં કહેવાનું કે—

પર સંજોગથી બંધ છે રે, પર વિયોગથી મોક્ષ;
તેણે તણ પર-મેલાવડોરે, એકપણે નિજ પોષ રે.

તેઓ શ્રીમદ્ ઊપાધ્યાયજી યશોવિજયજી પર
આફરીન હતા તેથી તેમણે જ્ઞાનસાર પર જ્ઞાનમંજરી
નામની સંસ્કૃત ટીકા રચી છે અને તેમાં ઊપા-
ધ્યાયજીને બહુ ઉત્તમ વિશેષણો આપ્યા છે. અને
પોતાના અંથેમાં તેમના આધારો આપ્યા છે. વિચાર-
રત્નસારના ૮૧ મા પ્રશ્નોત્તરમાં જણાવ્યું છે કે:—
'આત્મદર્શન જેણે કર્યું, તેણે મુંઝો ભવ બચ દૂપ રે.'
એમ શ્રી યશોવિજયજીએ કહ્યું છે; આની સાથે ને સાથે

જણાવ્યું છે કે ‘પ્રવચન-અંબન’ને સહચર કરે, દેખે પરમ નિધાન જિનેશ્વર’ એવું શ્રી લાલાનંદ-જીએ પણ કહ્યું છે—આ પરથી તે લાલાનંદજી તેજ આપણા આનંદધનજી સિદ્ધ થાય છે. આમ આનંદધનજી અને મશેવિજયજીને પૂજ્ય મહાપુરુષ ગણી તેમના અવતરણો પોતાના અંથોમાં લીધા છે. તેમણે અમૂર્તિ-પૂજક જૈનોના મંતવ્યના ઉત્તરરૂપ પ્રતિમા-પુષ્પ પૂજન-સિદ્ધિ નામનો ગણ લેખ લખેલ છે. તેમણે દિગંબર અંથોનું પણ વાંચન કરેલું તેમ નક્કી થાય છે, કેમકે તેમણે તેમના અંથોમાં દિગંબરી અંથોના નામ આધાર તરીકે આપેલા છે. તેમજ જૈનેતર અંથોનું વાચન પણ વિશાલ હતું; આમ છતાં પણ પોતાનામાં અતિ લઘુભાવ-નત્ર સ્વભાવ હતો. પોતે કહે છે કે:—કવિતાતણો અભિમાન નહિ, કીર્તિ-મઝા કોઈ નહિ; અંથ ઉક્તિ જે માહરી, કેવલ બોધન આહિ. જિનમુદ્રા સંબંધમાં શ્રીમદ્ દેવચંદ્રે કહ્યું છે કે:—પ્રભુ મુદ્રાનો યોગ, પ્રભુ પ્રભુતા લખે હો લાલ, પ્રભુ દ્રવ્યતણે સાધર્મ્ય, સ્વસંપત્તિ આલખે હો લાલ; સ્વં

ઓળખતાં: બહુ માન, સહિત રુચિ પણ વધે હો જાલ, સં
રુચિ અનુયાયી વીર્ય, ચરણ ધારા સધે હો જાલ. ચરણં

અર્થ:—પ્રભુની મુદ્રા દીઠે પ્રભુની પ્રભુતા જાણે,
તે પ્રભુતા પોતામાં જાણે, પછી તે પ્રકટ કરવાની
રુચિ હોય, તેથી રુચિનું વીર્ય તથા ચારિત્રરૂપ રમણ
તે પણ તે દિશાએ સંધાય-સિદ્ધતા પ્રગટે.

તેમનામાં પ્રભુ પ્રત્યેની અનન્ય ભક્તિ હતી તે
તેમના આ શ્રી સુવિધિનાથ પ્રભુના તથા શ્રી વાસુપૂજ્ય
પ્રભુના સ્તવન ઉપરથી જણાઇ આવે છે. તેઓશ્રી
૨૧ મા અતીત જિન પ્રભુના સ્તવનમાં કહી ગયા છે
કે સેવા કરવી તે વિધિપૂર્વક કરવી અને તેના ફળની
ધૃષ્ટા ન રાખવી. ફળની ધ્યાનના તે તો જાણતી
ભક્તિ ગણાય. તેમનામાં અધ્યાત્મરસિકતા હતી,
અને તે ધૌવનાવરચાથી જ હતી એમ પ્રતીત થાય છે,
કેમકે દ્રવ્ય પ્રકાશમાં કહ્યું છે કે—‘ પારમાર્થિક-
નિશ્ચય નય ઉપાદેય કરી શુદ્ધ બ્રહ્મ-પરમાત્માના
ગુણ, લક્ષણ જાણી જ્ઞાનામૃત-રસલીન થઇ અધ્યા-
ત્મશૌલ માન્ય રાખે તે જ ખરો જૈન. તેથી જ
મોહ બમણ ન કરતાં શિવમાર્ગની પ્રાપ્તિ થશે. વળી

અધ્યાત્મપરની રસિકતા તો તેમણે રચેલ અધ્યાત્મ
ગીતા પરથી જ જણાય છે. તેમાં પોતે ધર્મ-ભાવ
અધ્યાત્મ રોને માને છે તેપર કહે છે કે:—

આત્મગુણ રક્ષણા તેહ ધર્મ,
સ્વગુણ વિશ્વસણા તે અધર્મ;
ભાવ અધ્યાત્મ અનુગત પ્રવૃત્તિ
તેહથી હોય સંસાર છિત્તિ.

તેમણે ખીજી સજ્જાયો બનાવી છે તેમાં પણ
તેમની અધ્યાત્મદષ્ટિ દેખાય છે. આ સર્વમાં તેમનો
પરમ શ્રુતાભ્યાસ, દીર્ઘચિંતન, આત્મયોગ સ્થળે
સ્થળે દેખાઈ આવે છે. તેઓ પોકારીને કહે છે
કે જૈન ધર્મમાં અધ્યાત્મમાર્ગ ભર્યો છે. વળી
તેઓને ધ્યાન પર અતિ પ્રેમ હતો, તે તેમના વાચન
કથન અને વર્તન ઉપરથી જણાઈ આવે છે. આવા
મહાપુરુષની ચોવીશી અન્ને પ્રગટ કરતાં આનંદ
થાય છે. તેનું વાંચન, મનન અને નિદિધ્યાસન કરી
સૌ આત્માને ઉન્નત કરો તેમ ભાવના ભાવતો—

શ્રાવણ પૂર્ણિમા } સંગ્રાહક સેવક,
ભાયાણી હરિલાલ જીવરાજભાઈ
વિ. સં. ૧૯૮૯ } કાપડિયા-ભાવનગર.

॥ ॐ अर्हम् ॥

श्रीमद् देवचंद्रश्च योवीशी.

(१) श्री ऋषभजिन स्तवन.

निद्रा दी वेरलु दुध रही—ओ देशी.

ऋषभ जियुं दसुं प्रीतडी,

किम किजे हो कहो यतुर नित्यार;

प्रभुश्च जछ अलगा वस्या,

तिहां कछे नवि हो कोछ वयन छियार—ऋ० १.

कागल पलु पहांये नहि,

नवि पहांये हो तिहां को परधान;

जे पहांये ते तुम समो,

नवि बापे हो कोनो व्यवधान—ऋ० २.

प्रीति करे ते राजिया,

जिनवरश्च हो तुमे तो वीतराग;

प्रीतडी जेह अरागीथी,

भेणवपी ते हो दोकोत्तर भाग—ऋ० ३.

(૩) શ્રી સંભવ જિન સ્તવન.

ધરણી રે ઢાલા, ઐ દેશી.

શ્રી સંભવ જિનરાજજી રે,

તાહરું અકલ સ્વરૂપ; જિનવર પૂજો.

સ્વપરપ્રકાશક દિનમણિ રે,

સમતા રસનો બૂપ. જિનવર પૂજો.

પૂજો પૂજો રે ભવિક જિન પૂજો,

હારે પ્રભુ પૂજ્યા પરમાનંદ—જિનવર પૂજો. ૧.

અવિસંવાદ નિમિત્ત છો રે,

જગત જંતુ સુખકાજ; જિનવર પૂજો.

હેતુ સત્ય બહુમાનથી રે,

જિન સેવ્યા શિવરાજ—જિનવર પૂજો. ૨.

ઉપાદાન આતમ સહી રે, પુષ્ટાલંબન દેવ; જિ.

ઉપાદાન કારણપણે રે, પ્રગટ કરે પ્રભુ સેવ—જિ. ૩.

કાર્ય ગુણ કારણપણે રે, કારણ કાર્ય અનુપ; જિ

સકલ સિદ્ધતા તાહરી રે. માહરે સાધન રૂપ—જિ ૪.

એકવારે પ્રભુ વંદના રે, આગમ રીતે થાય; જિ.

કારણ સત્યે કાર્યની રે, સિદ્ધિ પ્રતીત કરાય—જિ. ૫.

પ્રભુપણે પ્રભુ ઓલખી રે, અમલ વિમલ ગુણગેહ; જિ.
 સાધ્ય દ્રષ્ટિ સાધકપણે રે, વંદે ધન્ય નર તેહ—જિ. ૬.
 જન્મ કૃતારથ તેહનો રે, દિવસ સફલ પથ તાસ; જિ.
 જગત શરણુ જિન ચરણુને રે, વંદે ધરી ય ઉલ્લાસ. જિ-૭.
 નિજ સત્તા નજ ભાવથી રે, ગુણ અનંતનું ઠાણુ; જિ.
 દેવચંદ્ર જિનરાજી રે, શુદ્ધ સિદ્ધ સુખ ખાણુ—જિ. ૮.

(૪) શ્રી અભિનંદન જિન સ્તવન.

અભિનંદન પદ પૂજિયે, ઓ દેશી.

કયું જાણું કયું બની આવશે,
 અભિનંદન રસ રીત હો મિત્ત;
 પુદ્ગલ અનુભવ ત્યાગથી,
 કરવી જસુ પરતીત હો મિત્ત— કયું. ૧.
 પરમાતમ પરમેશ્વર,
 વસ્તુગતે તે અલિપ્ત હો મિત્ત;
 દ્રવ્યે દ્રવ્ય મલે નહિ,
 ભાવે તે અન્ય અવ્યાપ્ત હો મિત્ત—કયું. ૨.

શુદ્ધ સ્વરૂપ સનાતનો,
 નિર્મલ જે નિઃસંગ હો મિત્ત;
 આત્મ વિભૂતિ પરિણમ્યો,
 ન કરે તે પર સંગ હો મિત્ત—કથું. ૩.
 પ્રભુ જાણું આગમ જાણે,
 મિલવું તુમ પ્રભુ સાથ હો મિત્ત;
 પ્રભુ તો સ્વસંપત્તિમયી,
 શુદ્ધ સ્વરૂપનો નાથ હો મિત્ત—કથું. ૪.
 પર પરિણામિકતા આછે,
 જે તુજ પુરૂષલ યોગ હો મિત્ત;
 જડ ચલ જગની એકનો,
 ન ધટે તુજને ભોગ હો મિત્ત— કથું. ૫.
 શુદ્ધ નિમિત્તી પ્રભુ ગ્રહો,
 કરી અશુદ્ધ પર હેય હો મિત્ત;
 આત્માલંબી ગુણ લયી,
 સદૃ સાધકનો ધ્યેય હો મિત્ત— કથું. ૬.
 જિમ જિનવર આલખને.
 વધે સધે એક તાન હો મિત્ત;

તેમ તેમ આત્માલંબની,
 મહે સ્વરૂપ નિદાન હો મિત્ત— ક્યું. ૭.
 સ્વ સ્વરૂપ એકત્વતા,
 સાધે પૂર્ણાનંદ હો મિત્ત;
 રમે ભોગવે આત્મા,
 રત્નત્રયી શુભ્રવૃંદ હો મિત્ત— ક્યું. ૮.
 અભિનંદન અવલંબને,
 પરમાનંદ વિલાસ હો મિત્ત;
 દેવચંદ્ર પ્રભુ સેવના,
 કરી અનુભવ અભ્યાસ હો મિત્ત— ક્યું. ૯.

(૫) શ્રી સુમતિનાથ જિન સ્તવન.

કડખાની, દેશી,

અહો ! શ્રી સુમતિ જિન ! શુદ્ધતા તાહરી,
 સ્વગુણ પર્યાય પરિણામરામી;
 નિત્યતા એકતા અસ્થિતતા ઇતરયુત,
 ભોગ્ય ભોગી થકો પ્રભુ અકામી— અહો. ૧.

જીપજે વ્યય લહે તહવી તેહવો રહે,
 ગુણ્ય પ્રમુખ બહુલતા તહવી પિંડી;
 આત્મભાવે રહે અપરતા નવિ અહે,
 લોક પ્રદેશ મિત પણ અખંડી— અહોં ૨.

કાર્ય કારણપણે પ્રણુમે તહવી ક્રુવ,
 કાર્ય ભેદે કરે પણ અભેદી;
 કર્તૃતા પરિણુમે નબ્બતા નાંવ રમે,
 સકલ વેત્તા થકો પણ અવેદી— અહોં ૩.

શુદ્ધતા શુદ્ધતા દેવ પરમાત્મતા,
 સહજ નિજ લાવભોગી અન્નેગી;
 સ્વપર ઉપયોગી તાદાત્મ્ય સત્તારસી,
 શક્તિ પ્રયુજ્જતો ન પ્રયોગી— અહોં ૪.

વસ્તુ નિજ પરિણુતે સર્વ પરિણામકી,
 એટલે કોઈ પ્રણુતા ન પામે;
 કરે જાણે રમે અનુભવે તે પ્રણુ,
 તત્ત્વસ્વામિત્વ શુચિતત્ત્વ ધામે— અહોં ૫.

૧ પરિણામ પામે.

જીવ નવિ પુગ્ગલી નૈવ પુગ્ગલ કદા,
 પુગ્ગલાધાર નહોં તાસ રંગી;
 પરતણો ઇશ નહિ અપર ઐશ્વર્યતા,
 વસ્તુ ધર્મે કદા ન પર સંગી— અહો. ૬.
 સંગ્રહે નહોં આપે નહોં પર બણી,
 નવિ કરે આદરે ન પર રાખે;
 શુદ્ધ સ્યાદાદ નિજ બાવ ભોગી જિજ્ઞે,
 તેહ પર બાવને કેમ ચાખે— અહો. ૭.
 તાહરી શુદ્ધતા બાસ આશ્ચર્યથી.

ઉપજે રુચિ તેણે તત્ત્વ ઇહે;
 તત્ત્વરંગી થયો દોષથી ઉભગ્યો,
 દોષ ત્યાગે દસે તત્ત્વ લીહે— અહો. ૮.
 શુદ્ધ માર્ગે વધ્યો સાધ્ય સાધન સધ્યો,
 સ્વામિ-પ્રતિષ્ઠા સત્તા આરાધે;
 આત્મ નિષ્પત્તિ તેમ સાધના નવિ ટકે,
 વસ્તુ ઉત્સર્ગ આતમ સમાધે— અહો. ૯.
 માહરી શુદ્ધ સત્તાતણી પૂર્ણતા,
 તેહનો હેતુ પ્રભુ પૂંઠી સાચો;

દેવચંદ્રે સ્તબ્યો મુનિ ગુણે અનુભવ્યો,
તત્ત્વ ભક્તે ભવિષ્ સકલ રાચો અહો ૦ ૧૦.

(૬) શ્રીપદ્મપ્રભુ જિન સ્તવન.

- હું તુજ આગળ શી કહું કેશરિયા લાલ, એ દેશી.
શ્રીપદ્મપ્રભુ જિન ગુણુનિધિ રે લાલ,
જગતારક જગદીશ રે વાલેસર;
જિન ઉપગારથકી લહે રે લાલ,
ભવિજન સિદ્ધિ જગીશ રે વાલેસર— ૧.
- તુજ દરિસણુ મુજ વાલહો રે લાલ,
દરિશણુ શુદ્ધ પવિત્ર રે વાલેસર;
દરિશણુ શાબ્દ નયેં કરે રે લાલ,
સંગ્રહ એવંભૂત રે વાલેસર—તુજ. ૨.
- ખીજેં વૃક્ષ અનંતતા રે લાલ,
પસરે બુજલ યોગ રે વાલેસર;
તિમ મુજ આતમ સંપદા રે લાલ,
પ્રગટે પ્રભુ સંયોગ રે વાલેસર—તુજ. ૩.

- જગત જંતુ કારણ રુચિ રે લાલ,
 સાધે ઉદ્યે બાણુ રે વાલેસર;
 ચિદાનંદ સુવિલાસતા રે લાલ,
 વાધે જિનવર ઝાણુ રે વાલેસર—પુજ. ૪.
- લખિધ સિદ્ધિ મંત્રાક્ષરે રે લાલ,
 ઉપજે સાધક સંગ રે વાલેસર;
 સહજ અધ્યાતમ તત્ત્વતા રે લાલ,
 પ્રગટે તત્વી રંગ રે વાલેસર—પુજ. ૫.
- લોહ ધાતુ કાંચન હુવે રે લાલ,
 પારસ ફરસન પામી રે વાલેસર;
 પ્રગટે અધ્યાતમ દશ્વા રે લાલ,
 વ્યકત ગુણી ગુણુ ગ્રામ રે વાલેસર—પુજ. ૬.
- આત્મસિદ્ધિ કારણ બાણી રે લાલ,
 સહજ નિર્યામક હેતુ રે વાલેસર;
 નામાદિક જિનરાજનાં રે લાલ,
 ભવસાગર માંહે સેતુ રે વાલેસર—પુજ. ૭.
- સ્તંભન ઇન્દ્રિય યોગનો રે લાલ,
 રકતવર્ણુ ગ્રણુ રામ રે વાલેસર;

દેવચંદ્ર વૃદ્ધે સ્તવ્યો રે સાલ,
આપ અવર્ણુ અકાયરે વાલેસર—પુજ. ૮.

(૭) શ્રી સુપાર્શ્વ જિન સ્તવન.

હો તપ સરીખું જગકા નહીં, એ દેશી.

શ્રી સુપાસ આનંદમેં,
ગુણ અનંતનો કંદ હો જિનજી;
જ્ઞાનાનંદે પૂરણો,
પવિત્ર ચારિત્રાનંદ હો જિનજી—શ્રી સુપાસ ૧.
સંરક્ષણુ વિણુ નાથ છો,
દ્રવ્ય વિના ધનવંત હો જિનજી;
કર્તા પદ કિરિયા વિના,
સંત અજ્ઞેય અનંત હો જિ.—શ્રી સુપાસ ૨.
અગમ અગોચર અમર પું,
અન્વય ઋદ્ધિ સમૂહ હો જિનજી;
વર્ણુ ગંધ રસ ફરસ વિણુ,
નિજ ભોકતા ગુણ વ્યૂહ હો જિ.—શ્રી સુપાસ ૩.

અક્ષય દાન અચિંતના,
 લાભ અમલે ભોગ હો જિનજી;
 વીર્ય શક્તિ અપ્રયાસતા,
 શુદ્ધ સ્વગુણ ઉપભોગ હો જિ.—શ્રી સુપાસ. ૪.
 એકાંતિક આત્મતિકો,
 સહજ અકૃત સ્વાધીન હો જિનજી;
 નિરૂપચરિત નિર્દ્વંદ સુખ,
 અન્ય અહેતુક પીન હો જિ.—શ્રી સુપાસ. ૫.
 એક પ્રદેશે તાહરે,
 અવ્યાબાધ સમાય હો જિનજી.
 તરસ પર્યાય અવિભાગતા,
 સર્વાકાશ ન માય હો જિ.—શ્રી સુપાસ. ૬.
 એમ અનંત ગુણનો ધણી,
 ગુણ ગુણનો આનંદ હો જિનજી;
 ભોગ રમણ આસ્વાદયુત,
 પ્રભુ તું પરમાનંદ હો જિ.—શ્રી સુપાસ. ૭.
 અવ્યાબાધ રચિ થઈ,
 સાધે અવ્યાબાધ હો જિનજી;

દેવચંદ્ર પદ તે લહે,
પરમાનંદ સમાધ હો જિ.—શ્રીસુપાસ. ૮.

(૮) શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિન સ્તવન.

શ્રી શ્રેયાંસ જિન અંતરજાગી, ઓ દેશી.

શ્રી ચંદ્રપ્રભ જિનપદ સેવા,
હેવાયેં જે હલિયાજી,
આતમ ગુણ અનુભવથી મલિયા,
તે ભવ ભયથી ટલિયાજી—શ્રીચંદ્રપ્રભ. ૧.
દ્રવ્ય સેવ [વા] વંદન નમનાદિક,
અર્ચન વહી ગુણગ્રામોજી;
ભાવ અભેદ થવાની ઈહા,
પર ભાવે નિઃકામોજી—શ્રીચંદ્રપ્રભ. ૨.
ભાવસેવ [વા] અપવાદે નૈગમ,
પ્રભુ ગુણને સંકલ્પેજી;
સંગ્રહ સતા તુલ્યારોપે,
ભેદાભેદ વિકલ્પેજી— શ્રીચંદ્રપ્રભ, ૩.

અવહારે બહુમાન જ્ઞાન નિજ,
 ચરણે જિન ગુણ રમણાણ;
 પ્રભુગુણ આલંબી પરિણામે,
 ઋણુપદ ધ્યાન સ્મરણાણ—શ્રીચંદ્રપ્રભ. ૪.
 શબ્દે શુદ્ધ ધ્યાનારોહણ,
 સમભિરૂઢ ગુણ દશમેણ;
 ખીય શુદ્ધ અવિકલ્પ એકત્વે,
 એવંભૂત તે અમમેણ—શ્રીચંદ્રપ્રભ. ૫.
 ઉત્સર્ગે સમકિત ગુણ પ્રગટયો,
 નૈગમ પ્રભુતા અંશેણ;
 સંગ્રહ આતમ સત્તાલંબી,
 મુનિપદ ભાવ પ્રશંસેણ—શ્રીચંદ્રપ્રભ. ૬.
 ઋણુસૂત્રે જે શ્રેણિ પદસ્થે,
 આત્મ શક્તિ પ્રકાશેણ;
 યથાખ્યાત પદ શબ્દ સ્વરૂપે,
 શુદ્ધ ધર્મ ઉદ્ધાસેણ—શ્રીચંદ્રપ્રભ. ૭.
 ભાવ સયોગી અયોગી શૈલેશે,
 અંતિમ દુઃખ નય જાણેણ;

સાધનતાએ નિજ ગુણ વ્યક્તિ,
 તેહ સેવના વખાણેજી—શ્રીચંદ્રપ્રભ. ૮.
 કારણુ ભાવ તેહ અપવાદે,
 કાર્યરૂપ ઉત્સર્ગેજી;
 આત્મભાવ તે ભાવદ્રવ્ય પદ,
 બાહ્ય પ્રવૃત્તિ નિસર્ગેજી—શ્રીચંદ્રપ્રભ. ૯.
 કારણુભાવ પરંપર સેવન,
 પ્રગટે કારણ ભાવેજી;
 કારણ સિદ્ધે કારણુતા વ્યય,
 શુચિ પરિણામિક ભાવેજી—શ્રીચંદ્રપ્રભ. ૧૦.
 પરમ ગુણી સેવન તન્મયતા,
 નિશ્ચય ધ્યાને ધ્યાવેજી;
 શુદ્ધતિમ અનુભવ આસ્વાદી,
 દેવચંદ્ર પદ પાવેજી—શ્રીચંદ્રપ્રભ. ૧૧.

(૯) શ્રી સુવિધિ જિન સ્તાવન.
 ચારા મહેલા ઉપર મેહ જરૂએ વીજળી હો લાલ—એ દેશી.
 દીઠો સુવિધિ જિણુંદ,
 સમાધિરસેં ભર્યો હા લાલ; સમાધિરસેં ૦

ભાર્યો આત્મસ્વરૂપ,
 અનાદિનો વિસર્યો હો લાલ; અનાદિનો
 સકલ વિભાગ ઉપાધિ,
 થકી મન ઓસર્યો હો લાલ; થકી
 સત્તા સાધન માર્ગ,
 બણી એ સંચર્યો હો લાલ. બણી ૦ ૧.
 પુમ પ્રભુ જાણુગ રીતે,
 સર્વ જગ દેખતા હો લાલ; સર્વ
 નિજ સત્તાએ શુદ્ધ,
 સહુને લેખતા હો લાલ; સહુને
 પર પરિણતિ અદ્વેષ,
 પણે ઉવેખતા હો લાલ; પણે
 ભોગ્યપણે નિજ શક્તિ,
 અનંત ગવેખતા હો લાલ. અનંત ૦ ૨.
 દાનાદિક નિજ ભાવ,
 હતા જે પરવશા હો લાલ; હતા
 તે નિજ સન્મુખ ભાવ,
 મહી લહી પુજ દશા હો લાલ; મહી

પ્રભુનો અદ્ભુત યોગ,
 સ્વરૂપતણા રસા હો લાલ; સ્વરૂપ૦
 જાસે વાસે તાસ,
 જાસ ગુણુ પુજ જિસા હો લાલ. જાસ૦ ૩.
 મોહાદિકની ધુમિ,
 અનાદિની ઉતરે હો લાલ; અનાદિની૦
 અમલ અખંડ અલિપ્ત,
 સ્વભાવ જ સાંભરે હો લાલ; સ્વભાવ૦
 તત્વરમણુ શુચિ ખ્યાન,
 ભણી જે આદરે હો લાલ; ભણી૦
 તે સમતારસ ધામ,
 સ્વામી મુદ્રા વરે હો લાલ. સ્વામી૦ ૪.
 પ્રભુ છે ત્રિભુવનનાથ,
 દાસ હું તાહરો હો લાલ; દાસ૦
 કરુણાનિધિ અભિલાષ,
 અછે મુજ એ ખરો હો લાલ; અછે૦
 આતમ વસ્તુ સ્વભાવ,
 સદા મુજ સાંભરો હો લાલ; સદા૦
 ભાસન વાસન એહ,
 ચરણુ ખ્યાને ધરો હો લાલ. ચરણુ૦ ૫.

પ્રભુ મુદ્રાનો યોગ,

પ્રભુ પ્રભુતા રૂલખે હો લાલ—પ્રભુ૦

દ્રવ્યતણે સાધર્મ્ય,

સ્વસંપત્તિ ઓલખે હો લાલ—સ્વ૦

ઓલખતાં બહુમાન,

સહિત રુચિ પણ વધે હો લાલ—સહિત૦

રુચિ અનુયાયી વીર્ય,

ચરણધારા સધે હો લાલ—ચરણ૦ ૬.

ક્ષાયોપશમિક ગુણ સર્વ,

થયા તુજ ગુણરસી હો લાલ—થયા૦

સત્તા સાધન શક્તિ,

રવ્યક્તતા હિલસી હો લાલ—વ્યક્તતા૦

હવે સંપૂરણ સિદ્ધિ,

તણી શી વાર છે હો લાલ—તણી૦

દેવચંદ્ર બિનરાજ,

જગત આધાર છે હો લાલ—જગત૦ ૭.

૧ ઓળખે. ૨ પ્રગટપણે

(૧૦) શ્રી શીતલનાથ જિન સ્તવન.

આદર જીવ ક્ષમા ગુણ આદર—એ દેશી.

શીતલ જિન^૧પતિ પ્રભુતા પ્રભુની,

મુજથી કહીય ન જાય જી;

અનંતતા નિમલતા પૂણતા,

જ્ઞાન વિના ન જણાય જી—શીતલ૦ ૧.

^૨ચરમ-જલાધ જલ ઈમણે અંજલિ,

ગતિ ઈગ્રીપે અતિ વાય જી;

સર્વ આકાશ ઓલંધે ચરણે,

પણ પ્રભુતા ન ગણાય જી—શીતલ૦ ૨.

સર્વ દ્રવ્ય પ્રદેશ અનંતા,

તેહથી ગુણ પર્માય જી;

તાસ વર્ગથી અનંતગણું પ્રભુ,

કેવલ જ્ઞાન કહાય જી—શીતલ૦ ૩.

કેવલ દશ ન એમ અનંત,

અહે સામાન્ય સ્વભાવ જી;

સ્વપર અનંતથી ચરણ અનંત,

રમરણ સંવર ભાવ જી—શીતલ૦ ૪.

૧ ક્ષીણમેહી પ્રમુખના પતિ.

૨ સ્વયંચરમણ

૩ આપે ૪ આલે.

દ્રવ્ય ક્ષેત્ર ને કાલ ભાવ ગુણ,
 રાજનીતિ એ ચાર જ;
 ત્રાસ વિના જડ ચેતન પ્રભુની,
 કાઈ ન લોપે રૂકાર જ—શીતલ૦ ૫.
 શુદ્ધાશય ધિર પ્રભુ ઉપયોગે,
 જે સમરે તુજ નામ જ;
 અવ્યાબાધ અનંત પામે,
 પરમ અમૃત સુખધામ જ—શીતલ૦ ૬.
 આણી ઈશ્વરતા નિર્ભયતા,
 નિર્વાંછકતા રૂપ જ;
 રહાવ સ્વાધીન તે ઉઅવ્યય રીતે,
 એમ અનંત ગુણ ભૂપ જ—શીતલ૦ ૭.
 અવ્યાબાધ સુખ નિર્મલ તે તો,
 કરણુ જ્ઞાને ન જલાય જ;
 તેહજ એહનો જાણુગ ભોક્તા,
 જે તુમ સમ ગુણુરામ જ—શીતલ૦ ૮.
 એમ અનંત દાનાદિક નિજ ગુણ,
 વચનાતીત ઈષ્ટૂર જ;

૧વાસન રેભાસન ભાવે દુલ્ખા,
 પ્રાપ્તિ તો અતિ દૂર જી—શીતલ ૦ ૯.
 સકલ પ્રત્યક્ષપણે ત્રિભુવન ગુરુ,
 જાણું તુજ ગુણગ્રામ જી;
 બીજું કાંઈ ન માગું સ્વામી,
 એહિ જ છે મુજ કામ જી—શીતલ ૦ ૧૦.
 એમ અનંત પ્રભુતા ઉસર્જતાં,
 અર્ચે જે પ્રભુ રૂપ જી;
 દેવચંદ્ર પ્રભુતા તે પામે,
 પરમાનંદ સ્વરૂપ જી—શીતલ ૦ ૧૧.
 (૧૧) શ્રી શ્રેયાંસ જિન સ્તવન.
 પ્રાણી વાણી જિનતણી,
 તમે ધારો ચિત્ત મોઝાર રે—એ દેશી.
 શ્રી શ્રેયાંસ પ્રભુ તણો,
 અતિ અદ્ભુત સહજનંદ રે;
 જીણુ એક વિધ ત્રિક પરિણમ્યો,
 એમ ગુણ અનંતનો વૃંદ રે;

मुनि यंदं विष्णुं च अमंदं दिष्णुं च परे,

नित्यं दीपतो सुष्मकंदं रे

—१.

निजं माने करी जेयनो,

सायकं साता पदं धृति रे;

हेमे निजं दर्शनं करी,

निजं दृश्यं सामान्यं जगदीश रे—मुनि० २.

निजं रम्ये रमण्युं करो,

प्रभुं चारित्र्ये रमता राम रे;

भोग्यं अनंतते भोग्यो,

भोगे तेष्टे भाक्ता स्वाम रे—मुनि० ३.

हेयं दानं नित्यं दीव्यते,

आतं दाता प्रभुं स्वयमेव रे;

रपात्रं तुमे निजं शक्तिना,

ग्राहकं व्यापकमयं देव रे—मुनि० ४.

परिध्यामीं कारजं तज्जो,

कर्तां गुण्यं करण्यं नाथ रे;

अक्रियं अक्षयं स्थितिमयी,

निकलं च अनंतीं उच्चाथ रे—मुनि० ५.

પારણામિક સત્તા તથા,
 ૧આવિર્ભાવ વિદ્યાસ નિવાસ રે;
 સહજ અકૃત્રિમ અપરાશ્રયી,
 નિર્વિકલ્પ ને નિઃપ્રયાસ રે—મુનિ૦ ૬.
 પ્રભુ પ્રભુતા સંભારતાં,
 ગાતાં કરતાં ગુણુ ગ્રામ રે;
 સેવક સાધનતા વરે,
 નિજ સંવર પરિણુતિ પામ રે—મુનિ૦ ૭.
 પ્રગટ તત્ત્વતા બ્યાવતાં,
 નિજ તત્ત્વનો બ્યાતા થાય રે;
 તત્ત્વરમણુ એકાગ્રતા,
 પૂરણુ તત્ત્વે એહ સમાય રે—મુનિ૦ ૮.
 પ્રભુ દીઠે મુજ સાંભરે,
 પરમાત્મ પૂર્ણાનંદ રે;
 દેવચંદ્ર બિનરાજના,
 નિત્ય વદો પય અરવિંદ રે—મુનિ૦ ૯.

(૧૨) શ્રી વાસુપૂજ્ય જિન સ્તવન.

પંચડો નિહાલું રે બીજા જિન તણો રે—એ દેશી.

પૂજના તો કીજે રે બારમા જિનતણી રે,

જસુ પગથો પૂજ્ય સ્વભાવ;

પરકૃત પૂજા રે જે ઇચ્છે નહિ રે,

સાધક કારજ દાવ —પૂજનાં ૧.

દ્રવ્યથી પૂજા રે કારણ ભાવનું રે,

ભાવ પ્રશસ્ત ને શુદ્ધ;

પરમ ઇષ્ટ વશ્તુ ત્રિલુપન ધણી રે,

વાસુપૂજ્ય સ્વયંશુદ્ધ —પૂજનાં ૨.

અતિશય મહિમા રે અતિ ઉપકારતા રે,

નિર્મળ પ્રભુ ગુણ રાગ;

સુરમણિ ^૧સુરઘટ ^૨સુરતરુ તુચ્છ તે રે,

જિનરાગી મહાભાગ —પૂજનાં ૩.

દર્શન યાનાદિક ગુણ આત્મના રે,

પ્રભુ પ્રભુતા લયલીન;

શુદ્ધ સ્વરૂપી રૂપે તન્મયી રે,

તસુ આસ્વાદન રૂપીન —પૂજનાં ૪.

શુદ્ધ તત્ત્વ રસ રંગી ચેતના રે,
 પામે આત્મ સ્વભાવ;
 આત્માલંબી નિજ ગુણુ સાધતો રે,
 પ્રગટે પૂજ્ય સ્વભાવ — પૂજનાં ૫.
 આપ અકર્તા સેવાથી હુવે રે,
 સેવકે પૂરણુ સિદ્ધિ;
 નિજ ધન ન દીયે પણુ આશ્રિત લહે રે,
 અક્ષય અક્ષર ઝડિ — પૂજનાં ૬.
 જિનવર પૂજ રે નિજ પૂજના રે,
 પ્રગટે ૧અન્વય શક્તિ,
 પરમાનંદ વિલાસી અનુભવે રે,
 દેવચંદ્ર પદ વ્યક્તિ — પૂજનાં ૭.
 (૧૩. શ્રી વિમલ જિન સ્તવન.
 દાસ અરદાસ શી પેરે કરે ॥—એ દેશી.
 વિમલ જિન વિમલતા તાહરી ॥
 અવર બીજે ન કહાય;
 લધુ નદી જિમ તિમ લધીએ ॥
 સ્વયંભૂરમણુ ન તરામ — વિમલ ૦ ૧.

૧ સહજ જ્ઞાનનંદાદિ અનંત શક્તિ.

મથલ પુઠવી ઝિરિ જલ તરુ જી,

કોઈ તોલે એક હત્ય;

તેહ પણુ તુજ ગુણગણ બણી જી.

બાખવા નહિ સમરથ

—વિમલ૦ ૨.

સર્વ પુહગલ નભ ધર્મના જી,

તેમ અધર્મ પ્રદેશ;

તાસ ગુણુ ધર્મ પગજવ સહુ જી,

તુજ ગુણુ એકતણો લેશ

—વિમલ૦ ૩.

એમ નિજ ભાવ અનંતની જી,

અસ્તિતા કેટલી થાય;

નાસ્તિતા સ્વપર પદ અસ્તિતા જી.

તુજ સમ કાલ સમાય

—વિમલ૦ ૪.

તાહરો શુદ્ધ સ્વભાવને જી,

આદરે ધરી અહુ માન;

તેહને તેહિ જ નીપજે જી,

એ કોઈ અહુલુત તાન

—વિમલ૦ ૫.

તુમ પ્રભુ તુમ તારક વિભૂ જી,

તુમ સમે અવર ન કોય;

પુત્ર દરિસણુ મકી હું તર્યો જી,

શુદ્ધ આલંબન હોય

—વિમલ ૦ ૬.

પ્રભુતણી વિમલતા ઓલખી જી

જે કરે સ્થિર મન સેવ;

દેવચંદ્ર પદ તે લહે જી,

વિમલ આનંદ સ્વયમેવ

—વિમલ ૦ ૭.

(૧૪) શ્રી. અનંત જિન સ્તવન.

દીઠી હો પ્રભુ દીઠી જગગુરુ પુજ—એ દેશી,

મૂરતિ હો પ્રભુ ! મૂરતિ અનંત જિણુંદ,

તાહરી હો પ્રભુ ! તાહરી મુજ નયણે વસી જી,

સમતા હો પ્રભુ ! સમતા રસનો કંદ,

સહેજે હો પ્રભુ ! સહેજે અનુભવ રસ લસી જી. ૧.

ભવદ્વ હો પ્રભુ ! ભવદ્વ તાપિત જીવ,

તેહને હો પ્રભુ ! તેહને અમૃત રાધન સમી જી;

મિથ્યા વિષ હો પ્રભુ ! મિથ્યા વિષની રખીવ,

હરવા હો પ્રભુ ! હરવા ઝળંગુલિ મન રમી જી. ૨.

૧. મેહ. ૨ મૂર્ચા. ૩. મંત્ર સમાન.

ભાવ હો પ્રભુ! ભાવ ચિંતામણિ એહ,
 આતમ હો પ્રભુ! આતમ સંપત્તિ આપવા જ;
 એહિજ હો પ્રભુ! એહિજ શિવ સુખ ગેહ,
 તત્ત્વ હો પ્રભુ! તત્ત્વાલંબન થાપવા જ. ૩.
 જાયે હો પ્રભુ! જાયે આશ્રવ ચાલ,
 દીઠે હો પ્રભુ! દીઠે સંવર વધે જ;
 રત્ન હો પ્રભુ! રત્નત્રયી ગુણમાલ,
 અધ્યાતમ હો પ્રભુ! અધ્યાતમ સાધન સધે જ. ૪.
 મીઠી હો પ્રભુ! મીઠી સૂરત તુજ,
 દીઠી હો પ્રભુ! દીઠી સચિ બહુ માનથી જ;
 તુજ ગુણ હો પ્રભુ! તુજ ગુણ બાસન યુક્ત,
 સેવે હો પ્રભુ! સેવે તસુ જાવ જાય નથી જ. ૫.
 નામે હો પ્રભુ! નામે અહભુત રંગ,
 હવણા હો પ્રભુ! હવણા દીઠે વિસ્લસે જ;
 ગુણ આસ્વાદ હો પ્રભુ! ગુણ આસ્વાદ અભંગ,
 તન્મય હો પ્રભુ! તન્મયતાના જે ધસે જ. ૬.
 ગુણ અનંત હો પ્રભુ! ગુણ અનંતનો વૃંદ,
 નાથ હો પ્રભુ! નાથ અનંતને આદરે જ;

દેવચંદ્ર હો પ્રભુ ! દેવચંદ્ર આનંદ,
પરમ હો પ્રભુ ! પરમ મહોદય તે વરે ૭. ૭.

(૧૫) શ્રી ધર્મનાથ જિન સ્તવન.

સદૃશ સંસાર અવતાર એ હું ગણું-એ દેશી.

ધર્મ જગનાથનો ધર્મ રશુચિ ગામ્રએ,
આપણે આતમા તેહવો ભાવીએ;
જાતિ જન્મ એકતા તેહ પલટે નહિ,
શુદ્ધ ગુણ પંજરવા વસ્તુ સત્તામથી. ૧.

નિત્ય નિરવયવ વલી એક અક્રિયપણે,
સર્વગત તેહ સામાન્ય ભાવે ભણે;
તેહથી છતર સાવયવ વિશેષતા,
વ્યક્તિ ભેદે પડે જોહની ભેદતાં. ૨.

એકતા પિંડ ને નિત્ય આવનાશતા,
અસ્તિ નિજ ઋદ્ધિથી કાર્યગત ભેદતા;
ભાવશ્રુત ગમ્ય ઉઅભિલાખ્ય અનંતતા,
ભવ્ય પર્યાયની જે ષપરાવર્તિતા. ૩.

૧ મોક્ષસ્થાન, ૨ નિરાવરણ, ૩, વચનથી બહી
જામય તેવા. ૪. પલટણુતા.

ક્ષેત્ર ગુણ ભાવ અવિભાગ અનેકતા,
 નાશ ઉત્પાદ અનિત્ય પર નાસ્તિતા;
 ક્ષેત્ર ^૧વ્યાપ્ત્ય અભેદ ^૨અવકતવ્યતા,
 વસ્તુ તે રૂપથી નિયત અભવ્યતા. ૪.
 ધર્મ ^૩પ્રાગભાવતા સકલ ગુણ શુદ્ધતા,
 ભોગ્યતા કર્તૃતા રમણ પરિણામતા;
 શુદ્ધ સ્વપ્રદેશતા તત્ત્વ ચૈતન્યતા,
 વ્યાપ્ય વ્યાપક તથા ગ્રાહ્ય ગ્રાહકતા. ૫.
 સંગ પરિહારથી સ્વામી ! નિજ પદ લલ્લું.
 શુદ્ધ આત્મિક આનંદ પદ સંગ્રહું;
 જહવી પર ભાવથી હું ભવોદ્દાધ વસ્યો,
 પરતણો સંગ સંસારતાએ ગ્રસ્યો. ૬.
 તહવી સત્તા ગુણે જીવ એ નિર્મલો,
 અન્ય ^૪સંશ્લેષ જિમ સ્ફુટિક નવિ સામલો;
 જે પરાપાધિથી દુષ્ટ પરિણતિ મહી,
 ભાવ તાદાત્મ્યમાં માહરું તે નહીં. ૭
 તિણે પરમાત્મ પ્રણુ ભક્તિ રંગી થઈ,
 શુદ્ધ કારણ રસે તત્ત્વ પરિણતિમયી;

૧ અવગ્રાહન. ૨ અનભિલાષ્ય. ૩ પ્રગટપણું. ૪ સંયોગ

આત્મ ગ્રાહક થયે તજે પર ગ્રહણતા,
તત્ત્વભોગી થયે ટજે પર ભોગ્યતા. ૮.

શુદ્ધ નિઃપ્રયાસ નિજ ભાવ ભોગી યદા,
આત્મક્ષેત્રે નહિ અન્ય રક્ષણ તદા;
એક અસહાય નિસ્સંગ નિર્દ્વંદ્વતા,
શક્તિ ^૧ઉત્સર્ગની હોય સદુ રવ્યકતતા. ૯.

તેણે મુજ આત્મા તુજથકી નીપજે,
માહરી સંપદા સકલ મુજ સંપજે;
તેણે મન-મંદિરે ધર્મ પ્રભુ આપ્યે,
પરમ દેવચંદ્ર નિજ સિદ્ધિ મુખ પાપ્યે. ૧૦.

(૧૬) શ્રી શાંતિનાથ જિન સ્તવન.

આંખડિયે મેં આજ શત્રુંજય દીઠો રે-એ દેશી.

જગત દિવાકર જગત કૃપાનિધિ,
વહાલા મારા સમવસરણુમાં બેઠા રે;

ચઉમુખ ચઉવિહ ધર્મ પ્રકાશે,
તે મેં નયણે દીઠાં રે.

૧. ત્યાગ. ૨ નિરાવણપણું.

ભવિકેજન ! હરખોરે, નિરખી શાંતિ જિણુંદ-ભ૦
 ઉપશમ રસનો કંદ, નહીં છણુ સરખો રે —૧.

પ્રાતિદ્યાર્ય આતશય શોભા,
 વ૦ તે તો કહીય ન જાવે રે;
 ૧ છુટ બાલકથી રવિકરભરનું,
 વર્ણુન કેણી પરે થાવે રે —ભવિક૦ ૨.

વાણી ગુણ પાંત્રીશ અનુપમ,
 વ૦ અવિસંવાદ સ્વરૂપે રે;
 ભવદુઃખ વારણુ શિવસુખ કારણુ,
 રસુધો ધર્મ પ્રરૂપે રે —ભવિક૦ ૩.

દક્ષિણ પશ્ચિમ ઉત્તર દિસિ મુખ,
 વ૦ ઝૂવણા જિન ઉપકારી રે;
 તસુ આલંબન લલિય અનેકે,
 તિહાં યથા સમકિત ધારી રે —ભવિક૦ ૪.

ષટ્ નય કારજ રૂપે ઠવણા,
 વ૦ સગ (સત) નય કારણુ ઠાણી રે;
 નિમિત્ત સમાન થાપના જિનજી,
 એ આગમની વાણી રે —ભવિક૦ ૫.

૧ છુવડ. ૨ યથાર્થ ૩ પ્રતિમારૂપ સ્થાપના.

સાધક ત્રીન નિર્લેપા મુખ્ય,

વ૦ જે વિષ્ણુ ભાવ ન લહિયે રે;

ઉપકારી દુગ ભાષ્યે ભાષ્યા,

ભાવ વંદકનો ત્રહિયે રે —ભવિક૦ ૬.

ઠવણા સમવસરણે જનિનસેતિ,

વ૦ જે અભેદતા વાધી રે,

એ આત્મના સ્વ સ્વભાવ ગુણ,

વ્યક્ત યોગ્યતા સાધી રે. —ભવિક૦ ૭.

ભલું થયું મેં પ્રભુ ગુણ ગાયા,

વ૦ રસનાનો ફલ લીધો રે;

દેવચંદ્ર કહે મહારા મનનો,

સકલ મનોરથ સીધો રે —ભવિક૦ ૮.

(૧૭) શ્રી કુંથુનાથ જિન સ્તવન.

(ચરમ જિણેસરુ—એ દેશી)

સમવસરણુ ખેસી કરી રે, બારહ પરપદ માંહે;

વરતુ સ્વરૂપ પ્રકાશતા રે, કરુણાકર જગનાહો રે—

કુંથુ જિનેશ્વરુ. ૧.

નિર્મલ તુજ મુખ વાણી રે, જે શ્રવણે સુણે;
તેહિ જ ગુણમણિ ખાણી રે, કુંથુ જિનેશ્વર. ૨.
ગુણ પર્યાય અનંતતા રે, વળી ય સ્વભાવ અગાહ;
નય ગમ ભંગ નિક્ષેપના રે, હેવાદેય પ્રવાહો રે—

કુંથુ જિનેશ્વર. ૩.

કુંથુનાથ પ્રભુ દેશના રે સાધન સાધક સિદ્ધ;
ગૌણ મુખ્યતા વચનમાં ૧, જ્ઞાન તે મકલ સમૃદ્ધો રે—

કુંથુ જિનેશ્વર. ૪

વસ્તુ અનંત સ્વભાવ છે રે, અનંત કથક તસુ નામ;
ગ્રાહક અવસર બોધથી રે, કહેવે અર્પિત કામો રે—

કુંથુ જિનેશ્વર. ૫.

શેષ અનર્પિત ધર્મને રે, સાપેક્ષ શ્રદ્ધા બોધ;
ઉભય નિહિત ભાસન હોવે રે, પ્રગટે કેવલ બોધો રે—

કુંથુ જિનેશ્વર. ૬.

છતિ પરિણાત ગુણ વર્તના રે, ^૧ભાસન ભોગ આનંદ;
સમ કાલે પ્રભુ તાહરે રે, રમ્ય રમણ ગુણ વૃંદો રે—

કુંથુ જિનેશ્વર. ૭.

નિજ ભાવે રસીય અસ્તિતારે, પરનાસ્તિત્વ સ્વભાવ;

અસ્તિપણે તે નાસ્તિતા રે, સીય તે ઉભય સ્વભાવો રે—
કુંથુ જિનેશ્વરુ. ૮.

અસ્તિ સ્વભાવ જે આપણો રે, રુચિ વૈરાગ્ય સમેત;
પ્રભુ સન્મુખ વંદન કરી રે, ભાગીશ આતમ હેતો રે—
કુંથુ જિનેશ્વરુ. ૯.

અસ્તિ સ્વભાવ રુચિ થઇ રે, ખાતો અસ્તિ સ્વભાવ;
દેવચંદ્ર પદ તે લહે રે, પરમાનંદ જમાવો રે—
કુંથુ જિનેશ્વરુ. ૧૦.

(૧૮) શ્રી અરનાથ જિન સ્તવન.

રામચંદ્રકે બાગ ચાંપો મોરી રહ્યો રી—એ દેશી.
પ્રભુમો શ્રીઅરનાથ, જિવપુર ૧ સાથ ખરો રી;
ત્રિભુવન જન આધાર, ભવ નિસ્તાર કરો રી— ૧.
કર્તા કારણ યાગ, કારજ સિદ્ધિ લહે રી;
કારણ ચાર અનુપ, કાર્યાર્થી તેહ ગ્રહે રી— ૨.
જે કારણ તે કાર્ય, થાયે પૂર્ણ પદે રી;
ઉપાદાન તે હેતુ, માટી ઘટ તે વદે રી— ૩.
ઉપાદાનથી ભિન્ન, જે વિણ કાર્ય ન થાયે;
ન હુવે કારજ રૂપ, કર્તાને વ્યવસાયે— ૪.

કારણ તેહ નિમિત્ત, ચક્રાદિક ઘટ ભાવે;
 કાર્ય તથા સમવાય, કારણ નિયતને દાવે— ૫.
 વસ્તુ અભેદ સ્વરૂપ, કાર્યપણું ન ગ્રહે રી;
 તે અસાધારણ હેતુ, કુંભે *યાસ લહે રી— ૬
 જોહનો નવિ વ્યાપાર, ભિન્ન નિયત બહુ ભાવી;
 ભૂમિ કાલ આકાશ, ઘટ કારણ સદ્ભાવી— ૭.
 એહ અપેક્ષા હેતુ, આગમ માંહિ કલો રી;
 કારણ પદ ઉત્પન્ન, કાર્ય થયે ન લલો રી— ૮.
 કર્તા આતમ દ્રવ્ય, કાર્ય સિદ્ધિપણો રી;
 નિજ સત્તાગત ધર્મ, તે ઉપાદાન ગણો રી— ૯.
 યોગ સમાધિ વિધાન, અસાધારણ તેહ વદે રી;
 વિધિ આચરણા ભક્તિ, જિણે નિજ કાર્ય સધે રી—૧૦.
 નરગતિ પદ્મ સંઘયણ, તેહ અપેક્ષા જાણો;
 નિમિત્તાશ્રિત ઉપાદાન, તેહને લેખે આણો —૧૧.
 નિમિત્ત હેતુ જિનરાજ, સમતા અમૃત ખાણી;
 પ્રભુ અવલંબન સિદ્ધિ, નિયમા એહ વખાણી—૧૨.
 પ્રુષ્ઠ હેતુ અરનાથ, તેહને ગુણધ્યા લગીએ;
 ૧૨ીજ ભક્તિ બહુમાન, ભોગ ધ્યાનથી મળીએ —૧૩.

● સ્થાન-પાઠાંતર. ૧ રાગની મમતા.

મોટાને ૧૭૮સંગ, બેઠાને શી ચિંતા ?;
 તિમ પ્રભુ ચરણ પસાય, સેવક થયા નિચિંતા—૧૪.
 અર પ્રભુ પલુતા રંગ, અંતર શક્તિ વિકાસી;
 દેવચંદ્રને આનંદ, અક્ષય ભોગવિલાસી— ૧૫.

(૧૯) શ્રી મહિલાનાથ જિન સ્તવન

દેખી કામની દોષકે કામે વ્યાપિયો રે કેકાં એ દેશી.
 મહિલાનાથ જગનાથ, ચરણ યુગ ધ્યાનએ રે—અં,
 શુદ્ધાતમ પ્રાગ્ભાવ, પરમપદ પાદએ રે—પં;
 સાધક કારક પદ્ક કરે ગુણ સાધના રે—કં,
 તેહીજ શુદ્ધ સ્વરૂપ, થાય નિરાબાધના રે—થાં — ૧.
 કર્તા આતમદ્રવ્ય, કાર્ય નિજ સિદ્ધતા રે—કાં,
 ઉપાદાન પરિણામ, પ્રયુક્ત તે કરણતા રે—પ્રં;
 આતમ સંપદ દાન, તેહ સંપ્રદાનતા રે—તેં,
 દાતા પાત્ર ને દેય, ત્રિભાવ અભેદતા રે—ત્રિં—૨.
 સ્વપર વિવેચન કરણ, તેહ અપાદાનથી રે—તેં,
 સકલ પર્યાય આધાર, સંબંધ આસ્થાનથી રે—સં,
 બાધક કારક ભાવ, અનાદિ નિવારવા રે—અં,

૧ ખાળે. ૨ કારણરૂપ ક્ષેત્ર તે આત્મા છે.

સાધકતા અવલંબી, તેહ સમારવા રે—તેહ૦—૩.
 શુદ્ધપણે પર્થાય, પ્રવર્તન કાર્યમેં રે—પ્ર૦,
 કર્તાદિક પરિણામ, તે આતમ ધર્મમેં રે—તે૦;
 ચેતન ચેતન ભાવ, કરે 'સમવેતમે' રે—ક૦,
 સાદિ અનંતો કાલ, રહે નિજ ખેતમેં રે—રહે૦—૪.
 પર કર્તૃત્વ સ્વભાવ, કરે તાં લગી કરે રે—ક૦,
 શુદ્ધ કાર્ય રુચિ ભાસ, થયે નવિ આદરે રે—થ૦;
 શુદ્ધાતમ નિજ કાર્ય, રુચે કારક ફિરે રે—રુ૦,
 તેહિ જ મૂલ સ્વભાવ, ગ્રહે નિજ પદ વરે રે—ગ્ર૦—૫.
 કારણ કારજરૂપ, અછે કારક દશા રે—અ૦,
 વરતુ પ્રગટ પર્થાય, એહ મનમેં વસ્યા રે—એ૦;
 પણ શુદ્ધ સ્વરૂપ ધ્યાન, તે ચેતનતા ગ્રહે રે—તે૦,
 તવ નિજ સાધક ભાવ, સકલ કારક લહે રે—સ૦—૬.
 માહરં પૂર્ણાનંદ, પ્રગટ કરવા ભણી રે—પ્ર૦,
 પુષ્ટાલંબન રૂપ, સેવ (વા) પ્રભુજી તણી રે—સે૦;
 દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર, ભક્તિ મનમેં ધરે રે—ભ૦,
 અવ્યાવ્યાધ અનંત અક્ષયપદ આદરે રે—અ૦—૭.

૧. સમવાચ સંબંધમાં.

(૨૦) શ્રી મુનિસુવ્રતજિન સ્તવન.

ઓલંગડી ઓલંગડી સુહેલી હો,

શ્રી શ્રેયાંસની રે-એ દેશી.

ઓલંગડી ઓલંગડી તો કીજે

શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામીની રે,

જેહથી નિજ પદ સિદ્ધિ;

કેવલ કેવલ જ્ઞાનાદિક ગુણ ઉસ્વસે રે,

લહીએ સહજ સમૃદ્ધિ —ઓ. ૧.

ઉપાદાન ઉપાદાન નિજ પરિણતિ વસ્તુની રે,

પણ કારણ નિમિત્ત આધીન;

પુષ્ટ અપુષ્ટ દુવિધ તે ઉપદિશ્યો રે,

ગ્રાહક ૧ વિધિ આધીન —ઓ. ૨.

સાધ્ય સાધ્ય ધર્મ જે માંહે હોવે રે,

તે નિમિત્ત અતિ પુષ્ટ;

પુષ્પ પુષ્પમાંહે તિલ વાસક વાસના રે.

નવિ પ્રધ્વંસક દુષ્ટ —ઓ. ૩.

દંડ દંડ નિમિત્ત અપુષ્ટ ઘડા તણો રે,

નવિ ઘટતા તસુમાંય;

૧. વિધિ સહિત કારણ ગ્રહણ.

સાધક સાધક પ્રધ્વંસકતા અછે રે,
તિણે નહિ નિયત પ્રવાહ —ઓાં ૪.

પટકારક પટકારક તે કારણ કાર્યનું રે,
જે કારણ સ્વાધીન;
તે કર્તા તે કર્તા સહુ કારક તે વસુ રે,
કર્મ તે કારણ રેખીન —ઓાં ૫.

કાય કાર્ય સંકર્ષે કારક શા રે,
છતી સત્તા સદ્ભાવ;
અથવા અથવા તુલ્ય ધર્મને જોયવે રે,
સાધ્યારોપણ દાવ —ઓાં ૬.

અતિશય અતિશય કારણ કારક કરણતા રે,
નિમિત્ત અને ઉપાદાન;

સંપ્રદાન સંપ્રદાન કારણ પદ ભવ નથી રે,
કારણ વ્યય અપાદાન —ઓાં ૭.

ભવન ભવન વ્યય વિણ કારણ નહિ હુવે રે.

જેમ ઉદયદે ન ઘટત્વ;
શુદ્ધાધાર શુદ્ધાધાર સ્વચ્છાનના દ્રવ્ય છે રે,
સત્તાધાર સુતત્વ —ઓાં ૮.

આતમ આતમ કર્તા કારજ સિદ્ધતા રે,
 તસુ સાધન જિનરાજ;
 પ્રભુ દીઠે પ્રભુ દીઠે કારજ રુચિ ઉપજે રે,
 પ્રગટે ^૧આતમ સમાજ —ઓ. ૯.
 વંદન વંદન નમન રસેવન વળી પૂજના રે,
 સ્મરણ સ્તવન વળી ધ્યાન;
 દેવચંદ્ર દેવચંદ્ર કીજે જગદીશનું રે,
 પગટે પૂર્ણ નિધાન —ઓ. ૧૦.

(૨૬) ઓ નમિનાથ જિન સ્તવન.

પીછાહારી પાલ, ઉભા દોય રાજવી રે—એ દેશી.
 શ્રી નમિ જિનવર સેવ (ન) ધનાધન ઉનમ્યો રે—ધ૦,
 દીઠાં ઝમિથ્યા રોર ભવિક ચિત્તથી ગમ્યો રે—ભ૦;
 શુચિ આચરણા રીતિ, તે અભ્ર વધે વડા રે—તે૦,
 આતમ પરિણતિ શુદ્ધ, તે વીજ અબૂઢડા રે—તે૦—૧.
 વાજે વાયુ સુવાયુ, તે પાવન ભાવના રે—તે૦;
 ધંદ્ર ધનુષ્ય ત્રિક યોગ, તે ભક્તિ એક મના રે—તે૦;
 નમર્લ પ્રભુ સ્તવધોષ, ધ્વનિ ધન ગર્જના રે—ધ્વનિ૦,

-
૧. આત્માનું સાઆજ્ય. ૨. પ્રાણ માનવારૂપ.
 ૩. મિથ્યાત્વ રૂપ દુષ્કાળ.

તૃણા ગ્રીષ્મ કાલ, તાપની 'તર્જના' રે-તા૦-૨.
 શુભ લેશ્યાની રેઆલિ, તે યગપાંકિત બની રે-તે૦,
 શ્રેણી સરોવર હંસ, વસે શુચિ ગુણ મુનિ રે-વ૦;
 ચરિગતિ મારગ બંધ, ભવિક 'નજ' ધર રહ્યા રે-ભ૦,
 ચેતન સમતા સંગ, રગ મેં 'ઉમિલ્યા' રે-ર૦-૩.
 સમ્યગ્દષ્ટિ મોર, તિહાં હરખે ધણું રે-તિહાં૦,
 દેખી અહલુત રૂપ, પંચમ જિનવર તણું રે-પરમ;
 પ્રભુ ગુણનો ઉપદેશ, તે જલધારા વહી રે-તે૦,
 ધર્મરુચિ ચિત્તભૂમિ, માંહે નિશ્ચલ રહી રે-માં૦-૪.
 ચાતક શ્રમણ સમૂહ, કરે તવ પારણો રે-ક૦,
 અનુભવ રસ આસ્વાદ, સકલ દુઃખ વારણો રે-સ૦;
 અશુભાચાર નિવારણ, તણું અંકુરતા રે-ત૦,
 વિરતિતણા પરિણામ, તે બીજની પૂરતા રે-તે૦-૫.
 પંચ મહાવ્રત ધાન્ય, તણા કર્ષણ વધ્યાં રે-ત૦,
 સાધ્યબાવ નિજ થાપી, સાધનતાયેં સધ્યાં રે-સા૦;
 ક્ષાયિક દર્શન જ્ઞાન, ચરણ ગુણ ઉપન્યાં રે-ચ૦,
 આદિક બહુ ગુણ 'સસ્ય', આતમ ધર નીપન્યાં રે-આ૦-૬
 પ્રભુ દર્શન મહામેહ, તણે પ્રવેશમેં રે-ત૦,

૧. હળવું. ૨. શ્રેણી. ૩. રમી રહે. ૪. ધાન્ય.

પરમાનંદ સુબિદ્ધ, થયો મુજ દેશમે' રે-થ૦;
 દેવચંદ્ર જિનચંદ્ર, તણો અનુભવ કરો રે-ત૦,
 સાદિ અનંતો કાલ, આતમસુખ અનુસરો રે-આ૦-૭.

(૨૨) શ્રી નેમિનાથ જિન સ્તવન.

પદ્મપ્રભ જિન જમ અલગા વસ્યા—એ દેશી.

નેમિ જિનેશ્વર નિજ કારજ કયું,

છાંડયો સર્વ પિભાવો જી;

આતમ શક્તિ સઠલ પ્રગટ કરી,

આસ્વાદ્યો નિજ ભાવો જી—નેમિ૦ ૧.

રાજુલ નારી રે સારી મતિ ધરી,

અવલંબ્યા અરિહંતોજી;

ઉત્તમ સંગે રે ઉત્તમતા વધે,

સધે આનંદ અનંતો જી—નેમિ૦ ૨.

ધર્મ અધર્મ આકાશ અચેતના,

તે વિજિતિ અગ્રાણ્યો જી;

પુહગલ મહવે રે કર્મ કલંકતા,

વાધે ૧બાધક બાણ્યો જી—નેમિ૦ ૩.

૧. બાધકશાવ—સ્વગુણરોધકતા.

રાગી સંજે રે રાગ દશા વધે,
 થાએ તિણે સંસારો જી;
 નીરાગીથી રે રાગનું જોડવું,
 લહીએ જવનો પારો જી—નેમિં ૪.

અપ્રશસ્તતા રે ટાલી પ્રશસ્તતા,
 કરતાં આશ્રવ નાશે જી;
 સંવર વાધે રે સાધે નિર્જરા,
 આત્મભાવ પ્રકાશે જી—નેમિં ૫.

નેમિ પશુ ધ્યાને રે એકત્વતા,
 નિજ તત્ત્વે એક તાનો જી;
 શુકલધ્યાને રે સાધી સુસિદ્ધતા,
 લહિયે મુક્તિ ^૧નિદાનો જી—નેમિં ૬.

અગમ અરૂપી રે અલગ અગોચરુ,
 પરમાત્મ પરમીશો જી;
 દેવચંદ્ર જિનવરની સેવના,
 કરતાં વાધે જગીશો જી--નેમિં ૭.

(૨૩) શ્રી પાર્શ્વનાથ જિન સ્તવન.

કડખાની દેશી.

સહજ ગુણ આગરો, સ્વામી સુખ સાગરો,
 જ્ઞાન વૈરાગરો પ્રભુ સવાયો;
 શુદ્ધતા એકતા, તીક્ષ્ણતા ભાવથી,
 મોહ રિપુ જીતી જ્ય ૧પડહ વાયો—સહજ૦ ૧.
 વસ્તુ નિજ ભાવ, ૨અવિભાસ નિકલંકતા,
 પરિણતિ વૃત્તિતા કરી અભેદે;
 ભાવ તાદાત્મ્યતા, શક્તિ ઉલ્લાસથી,
 સંતતિ યોગને તું ઉચ્છેદે—સહજ૦ ૨.
 દોષ ગુણ વસ્તુની લખીય ચથાર્થતા,
 લહી ઉદાસીનતા અપર ભાવે;
 ધ્વંસી તનજન્યતા, ભાવકર્તાપણું,
 પરમ પ્રભુ તું રમ્યો નિજ સ્વભાવે—સહજ૦ ૩.
 શુભ અશુભ ભા ૧, અવિભાસ ડેતહકીકતા,
 શુભ અશુભ ભાવ તિહાં પ્રભુ ! ન કીધું;
 શુદ્ધ પરિણામતા, વીર્ય કર્તા થઇ,
 પરમ અક્રિયતા અમૃત પીધું—સહજ૦ ૪.

 ૧. નાદ. ૨. ઓળખાણ. ૩. તેના નિધારિ.

શુદ્ધતા પ્રભુતણી, આત્મભાવે રમે,

પરમ પરમાત્મા તાસ થાએ;

મિશ્રભાવે અછે, ત્રિગુણની બિન્નતા,

ત્રિગુણુ એકત્વ તુજ ચરણુ આયે—સહજ૦ ૫.

ઉપશમ રસ ભરી, સર્વ જન રેશંકરી,

મૂર્તિ જિનરાજની આજ ભેટી;

કારણે કાર્ય રનિષ્પત્તિ શ્રદ્ધાન છે,

તિણે ભવબ્રમણની બીડ મેટી—સહજ૦ ૬.

નયર ખંભાયતે, પાર્શ્વ પ્રભુ દર્શને,

વિકસતે હર્ષ ઉત્સાહ વાધ્યો;

હેતુ એકત્વતા, રમણ પરિણામથી,

સિદ્ધિ સાધકપણે આજ સાધ્યો—સહજ૦ ૭.

આજ કૃતપુણ્ય, ધન્ય દીહ મારો થયો,

આજ નર જન્મ મેં સફલ ભાવ્યો;

દેવચંદ્ર સ્વામી ત્રેવીશમે વંદિયો,

ભક્તિભર ચિત્ત તુજ ગુણુ રમાવ્યો—સહજ૦ ૮.

૧. કલ્યાણ કરનારી. ૨. સિદ્ધિ

(૨૪) શ્રી મહાવીર જિન સ્તવન.

કડખાની દેશી.

તાર હો તાર પ્રભુ, મુજ સેવક બણી,
 જગતમાં એટલું સુજશ લીજે;
 દાસ અવગુણુભર્યો, જાણી પોતા તણો,
 દયાનિધિ દીન પર દયા કીજે—તાર૦
 રાગ દ્રેષ ભર્યો, મોહ વૈરી નડ્યો,
 લોકની રીતમાં ધણુંયે રાતો;
 ક્રોધવશ ધમધમ્યો, શુદ્ધ ગુણ નવિ રમ્યો,
 ભમ્યો ભવમાંહે હું વિષય માતો—તાર૦ ૨.
 આદ્યુ આચરણ, લોક ઉપચારથી,
 શાસ્ત્ર અભ્યાસ પણ કાંઈ કીધો;
 શુદ્ધ શ્રદ્ધાન વલી, આત્મ અવલંબ વિના,
 તેહવો કાર્ય તિણે કો ન સિધો—તાર૦ ૩.
 સ્વામી દર્શન સમો, નિમિત્ત લહી નિર્મલો,
 જો ઉપાદાન એ શુચિ ન થાશે;
 દોષ કો વસ્તુનો, અલવા ઉદમ તણો,
 સ્વામી સેવા સહી નિકટ રલાશે—તાર૦ ૪.

તાદેવામી ગુણુ ઓળખી, સ્વામીને જે લજે,
 દર્શન શુદ્ધતા તેહ પામે;
 જ્ઞાન ચારિત્ર તપ, વીર્ય ઉલ્લાસથી,
 કર્મ^૧ ઝીપી વસો મુકિત ધામે—તાર૦ ૫.
 જન્મ ત વત્સલ મહાવીર જિનવર સુણી,
 રત પ્રભુ ચરણને શરણુ વાસ્યો;
 ધારણ આપજી રખિરુદ નિજ રાખવા,
 દાસની સેવના રખે જોશો—તાર૦ ૬.
 નરિ માનજો, શક્તિ એ આપજો,
 ૧ સ્યાદાદતા શુદ્ધ ભાસે;
 સાધાધિક દશા, સિદ્ધતા અનુભવી,
 દેવ વિમલ પ્રભુતા પ્રકાશે—તાર૦ ૭.
 (ઓ સામાન્ય કલશરૂપ સ્તવન.
 તુ વિણુ ગતિ નહિ જંતુની—એ દેશી.
 ચોવીશે જિગ્ણુ ગામએ, ધ્યામએ તત્ત્વ સ્વરૂપો જ;
 પરમાનંદ પામએ, અક્ષય જ્ઞાન અનુપો જ—ચો. ૧.
 ચૌદસે આવના, ગણુધર ગુણુ ભંડારો જ;

સમતામયી સાહુ સાહુણી, સાવય સાવયી સારો જી-ચો.૦૨.
 વર્ધમાન જિનવર તણો, શાસન અતિ સુખકારો જી;
 ચણિવિહ સંઘ વિરાજતો, દુપમ કાલ આધારો જી-ચો.૦૩.
 જિનસેવનથી જ્ઞાનતા, લહે હિતાહિત બોધો જી;
 અહિત ત્યાગ હિત આદરે, સંયમ તપનીશોધો જી-ચો.૦૪
 અભિનવ કર્મ અગ્રહણતા, જુણું કર્મ અભાવો જી;
 નિઃકર્મીને અબાધતા, અવેદન અનાકુલ ભાવો જી-ચો.
 ભાવરોગના વિગમથી, અચલ અક્ષય નિરાબાધો જી;
 પૂર્ણાનંદ દશા લહી, વિલસે સિદ્ધ સમાધો જી-ચો.૦૫.
 શ્રી જિનચંદ્રની સેવના, પ્રમટે પુણ્ય પ્રધાનો જી;
 સુમતિસાગર અતિ ઉત્સવસે, સાધુરંગ પ્રભુ ધ્યાનો જી-ચો.૦૭.
 સુવિહિત ખરતર ગચ્છવરુ, રાજસાર ઉવજાણ્યો જી;
 જ્ઞાનધર્મ પાઠકતણો, શિષ્ય સુજશ સુખદાયો જી-ચો.૦૮.
 દીપચંદ્ર પાઠક તણો, શિષ્ય સ્તવે જિનરાજો જી;
 દેવચંદ્ર પદ સેવતાં, પૂર્ણાનંદ સયાજો જી-ચો.૦૯.
 ઈતિ શ્રી ચતુર્વિંશતિ જિન સ્તવનાનિ સંપૂર્ણાનિ.

